

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10
SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre 150 Lei
Félévre 80
Negyedévre 520
Egy hóra 110
X évfolyam * 16. száma

1929 Január 19 szombat
* 5689 év Sőbat 8 *

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bergson és Einstein

Nehéz eldönteni: vajjon a zsidóság, avagy a fajvédő antiszemitizmus tragikum-e az, hogy a neo-antiszemitizmus jelen klasszikus korszakában a kor szellemi jellegét meghatározó két nagy vezető szellem: Bergson és Einstein — zsidó. A zsidóság tragikum-e, hogy egy Bergsonja és egy Einsteinja ellenére is olyan népek tartják, melyre bármely utolsó antiszemita ráfröccsenheti a legszeméremetesebb rágalmat, avagy a fajvédelem teóriájának zászlóvivője a diestelen tragikum, hogy a huszadik század mindkét korszakalkotó szelleme — nem a fajvédelem táborából került ki, hanem a materialistának, alsóbbrendűnek, kiképzett zsidó faj talajából?

A fajvédő tragikum épügy megnagyatásunkra szogal, mint amennyire szomorúsággal tölt el az a tudat bennünket, hogy Bergsonjaink és Einsteinjaink ellenére is — ildő, ötlet és meg nem értettek vagyunk, hogy legjobbjaink szellemi fényéből alig hull egy-egy pászma szenvedő tömegeink homlokára, ellenben még Einsteinnak és Bergsonnak is meg kell, vagy meg kellett — minden bizonytalansággal — szenvedniük zsidóságukért.

Ez a megállapítás főleg aktuálisabb teszi két olyan világeseményt, mely belső értelménél fogva messze kimagaslik a politikai események durva zavarosából, abból a zavarosból, melynek szentes hullámai, kimagasló államférfiak neveltek, vagy kétségbejött viaskodásait látjuk csak. Az egyik esemény, hogy az ideológiai Nobel-díjat a zsidó származású Bergson nyerte el, az a Bergson aki a „materialista” zsidóság gyermekeként új értelmezést adott a metafizikának, az anyagelvű világszemlélet minőségességét megdöntötte s újra trónjára ültette a száműzött intuíciót, az élő lélekiség eme legmegfoghatóbb bizonyítékát.

A másik esemény a fenténél is aktuálisabb és a fenténél is perdöntőbb jelentőségű. A tudományos világ valóságosan visszafajított lélegzettel várja annak a tanulmányának megjelenését, melyet Einstein professzor nemrégiben fejezett be s mely *öt oldalra* terjedő rövidsége ellenére is — betetőzése lesz annak a relativitási elméletnek, mely korunk tudományos felfogását forradalmasította s az ember elképzelését a világegyetemmel szemben, merőben új utakra terelte.

Ennek az új elméletnek lényegét is csak tudományos módszertannal tudnók ismertetni, amire egy napilap hasábjai nem alkalmasak. Minket akik elsősorban az elméletek és tudományos felfedezések társadalmi hatásait szemléljük — inkább az körülmény érdekel, hogy Einstein, a zsidó Einstein milyen mélyen utonja rá szellemi bélyegét arra a korszakra és arra az Európára, amelynek önmaga-kinevezte „representánsai” a zsidó szellemiség, a zsidó alkotóerő, a zsidó fantázia tagadását tették meg politikai, vagy áltudományos programukká.

És ennek a szemléletnek objektív világosságánál elfogulatlanul állapíthatjuk meg, hogy az antiszemita-fascista politikai irányzatokkal inficiált mai Európában a politika arénájától távolálló, valóban magasabb célokat hájszó tudományos világban nem az antiszemita „tudományoké” és „tudósoké” a döntő szó, hanem a Bergsonoké és az Einsteinoké.

Hiábavaló tehát a sok helyütt állami-lag szubvenciónak fajvédő irodalom és

tudomány — irodalomtól és tudománytól független — hangoskodása és pöffeszkedése; — ezen „hivatalos” szellemiség erőfeszítéséből Európa semmit sem profitált. A Méhely professzorok handbandázása legföljebb mosolyt csal a komoly tudósok ajkaira, de ott, ahol a tudományt komolyan veszik: a Bergsonoké és az Einsteinoké a palma. A Nobel-díjat még fascizmussal sem lehet Rómába, vagy Budapestre elcsalogatni s ez — hála a Gondviselésnek — azt jelenti

hogy a Politika szennyes hullámai felett még értetlen épségben áll a Tudomány világitótornya.

Ennek a világitótoronynak fény sugaraiiban — talán egy évszázadra terjedő időtartással és maradandósággal, — két korszakalkotó szellem lángja ég: a Bergsoné és az Einsteiné.

A jövő századok lefelfogultabb törfénesze sem térhet majd ki annak megállapítása elől, hogy a huszadik század első évtizedeinek európai tudományos

szellemét két zsidó határozta meg: Bergson és Einstein s hogy ez a stigmatikus szellemi irányzat olyan politikai irányzatoknak volt kíséző jelensége, melyek antiszemitizmus és fajvédelem címén tagadásba vették ezt a szellemet, tehát tulajdonképpen minden szellemiséget tagadásba vettek s hogy melyik irányzaté jessz a győzelem és a palma, az attól függ, hogy a kulturreberiség utja a sülyedés felé vagy pedig a megálmódott magaslakok felé vezet-e?

Megkötötték a kölcsönt

A kormány az éjjeli órákban várja Popovici táviratát a kölcsön aláírásának megtörténtéről. A kibocsátási árfolyamon kívül az összes feltételekben megegyeztek. Január végén vagy február elején történik meg a stabilizáció

A szenátus ülésén Niemerover a zsidó választások ügyében interpellált

(Bucuresti-Bukarest, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kölcsöntárgyalások ma befejeződtek. A kormány értesítése szerint az aláírást közlő táviratnak legkésőbb ma éjjel meg kell érkeznie. Popovici pénzügyminiszter megállapodott az összes feltételekre nézve, kivéve a kibocsátási árfolyamot, mert erre vonatkozólag még megvárja a különböző piacok helyzetjelentéseit, hogy azokat összehozva a középáránynak megfelelő árfolyamot mellett döntsön. Az aláírás után, amelynek megtörténte felől kormánykörök már nincsenek kétségben, a pénzügyminiszter haladéktalanul visszatér Bukarestbe és a legrövidebb időn belül a parlament elé terjeszti a pénzügyi stabilizációs javaslatokat, amelyek a hónap végén, vagy február elején hatályba lépnek.

Bukarest, január 18. A kamara mai ülésén Jumanca kérdezi, igaz-e, hogy Kisenyeben letartóztatták azokat, akik politikai amnesztiát követeltek.

Taranu a liberálisok által indított sajtóperek gyors lebonyolítását kéri.

Grigore Ioan az éhező vidékek részére sürgős segítséget kén.

Pop kéri a Dnyeszteren túl, a moldvai köztársaságban lakó románok támogatását.

Betianu tiltakozik a hotinmegyei földosztások szabálytalanságai ellen.

A felirati vitánál Popescu Zoica az első szónok, aki szerint ez az első szabadon megválasztott parlamentje Nagyromániának. Foglalkozik a pártok helyzetével és megállapítja, hogy egyedül a liberálisok életképesek, de nekik sem lesz tekintélyük az ország vezetéséhez, ha meg nem változtatják mentalitáukat. Beszél az agrárviszályokról és azt állítja, hogy a liberálisok nem készítették elő jól a háborút.

Bogos Bessarabia helyzetével foglalkozik.

A szenátusban Opran a gabonaszétosztásnál a mezőgazdasági kamarának is szerepet kíván juttatni és kéri, hogy a kormány fordítson gondot az iparkamarák szükségleteire.

Zipstein a tighinai főügyész ellen hoz fel panaszokat, mire Iunjan igazságügyminiszter vizsgálat megindítását ígéri.

Simu az állam és az Erdélyi Földgazdaság közötti szerződés iratai után érdeklődik.

Dr. Niemerover főbbi kérdezi Costachescu közoktatásügyi minisztert, milyen intézkedéseket tett a zsidó vallásbiztosítására. Kéri a minisztert, hogy biztosítsa az összhangot az iskolai és az otthoni nevelés között.

Costachescu miniszter ígéretet tesz, hogy a zsidó oktatást a minisztérium meg fogja szervezni, számot vetve a vallási követelményekkel. A közoktatási törvény most készülő végrehajtási utasításánál ezeket a kérdéseket rendezni kívánja.

Az állampolgársági törvény módosításáról szóló javaslatot februárban terjesztik a parlament elé

Ugyancsak februárban beteresztik a nők polgárjogairól szóló javaslatot is

(Bucuresti-Bukarest, január 18. Az Uj Kelet tud.) Az új parlament első ülésének egyikén Landau besszarábiai zsidó képviselő tudvalevőleg interpellációt intézett Junian igazságügyminiszterhez, a melyben rámutatott a Marzesou-féle törvény nagy igazságtalanságaira, amelyeknek következtében ezer és ezer főképen kisebbségi polgár maradt polgárjogok nélkül.

Junian igazságügyminiszter az interpellációra adott válaszában kijelentette, hogy a kormány teljes tudatában van az állampolgársági törvény hiányosságainak és épp azért ő hivatalbátépésének első napjától kezdvé foglalkozik a törvényt módosító javaslat tervezetével. A mint most teljesen megbízható forrásból értesítünk, az állampolgársági törvényt

módosító javaslat elkészült és februárban már a parlament asztalára is kerül. A tervezet részleteiről eddig semmilyen értesülés sem szivárgott ki, de illetékes helyről azzal biztatnak, hogy a javaslat a legszélesebb igazságosság szellemében fog elkészülni és a többszáz ezer mesterségesen hontalanra tett polgárnak vissza fogja adni állampolgári jogait.

Az igazságügyminiszter egyébként elkészült egy másik törvényjavaslattal is, amely az alkotmány szellemében megadja a nőknek a teljes polgárjogokat, azaz az aktív és passzív választói jogot is.

A nők polgárjogáról egyébként már a közigazgatási reformjavaslat is intézkedéseket fog tartalmazni, mert a most parlament elé kerülő reformtervezet szá-

vazati jogot ad a nőknek a községi választásokon. Junian igazságügyminiszter speciális javaslata azonban minden vonalon megadja a nőknek a legteljesebb polgárjogot és így a polgári törvénykönyv több paragrafusának módosítását fogja szükségszerűen maga után vonni.

Politikai körökben élénk feltűnést keltett az igazságügyminisztérium híradása és a februári parlamenti vita során előreláthatólag rendkívül érdekes diskussziókra van kilátás. Késégtelenné látszik, hogy az összes politikai pártok a javaslat mellett fognak nyilatkozni, ismeretlen azonban eddig, hogy a szenátusban hogyan fog megoszlan a klérus véleménye, amelynek képviselői közül nincs kizárva, hogy többen ellenezni fogják a javaslatot.

18.
mán Opera
kisasszony
játék).
ényei:
delem vér-
olnap kez-
an az utób-
galmasabb
ysors, té-
ussal való
kereskedé-
méről ránt
básu film,
tatták, fel-
eit. S épen
inlatos, ha
k végig. A
ban szom-
vetítésre.
or, a máso-
előadásba
or és 9 óra
ni előadás-
és fél ha-
gabb jegy)
10 lej. Je-
k. Az egy-
att melyek
nok egy-
y ma este
rjási sikerü
Aki tehát
ot, siessen
ni.
nár Ferenc
kerül szin-
folyamban
Lilivel és
ÉSEK
vastagabb
etes 5 lej.
dvizmény.
16. Jelleg
rtó bélyeg
ija 250 lej.
ei.
rzel
- vasúzet
UJ
vár) P. M.
1. szám.
on 10-43
ót,
aszaltszil-
icsobb napl
n szállit
kovits
ik Som-
re — jnd.
u-Mare.
egy küld-
dutorozott
központban.
arza Romá-
Dorobantf-
6.
sidó
énye két
o lejért
voszt.-ban

Egy bukaresti földbirtokos a vonatban agyonlőtte felesége csábítóját

(Bucuresti-Bukarest, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Targoviste-Bucuresti személyvonaton Cussi Paul földbirtokos lelőtte Vintilescu kereskedőt. A tettes önként jelentkezett az északi pályaudvari rendőrségnél és ki jelentette, hogy Vintilescu csábítására

a felesége 2 éves házasság után elhagyta, magával vitte Gussi vagyonát is és elhagyta 17 éves leányát is. Amikor a vonatban véletlenül összetalálkozott a csábítóval, hirtelen felháborodásban lelőtte. A tettest letartóztatták. A súlyosan sebesült Vintilescu kihallgatása al-

kalmával kijelentette, hogy semmi szerepe sem volt Gussi feleségének eltűnésénél és egy 200.000 lejes per képezte közöttük a vita tárgyát. A dráma egy elsőosztályú szakaszban történt, ahol kívülük nem volt senkisé jelen.

Beláthatatlan fejlődés alapját veti meg a haifai földvásár

„Amikor 1803-ban Luisiana földjeit megvásárolták, akkor ez a tény az akkori Egyesült Államok szempontjából nagyjelentőségű politikai esemény volt. Nemcsak anyagi nagyságának alapjait vetette meg ezáltal a fiatal köztársaság, hanem ennek köszönhető a nemzetközi politikai életben elért sikereinek jórészt is. Az új köztársaság hatalmas telekompleksza alapját képezte fejlesztési vágyainak és új tapasztalatokat tudott szerezni kolonizatorikus munkája számára, amennyiben ki tudta elégíteni a nép földéhségét és egyuttal meg tudta oldani az akkoriban nagyon is égető rabszolga-problémát.”

Erec Jisraélben 1925 novemberében, 125 évvel a híres amerikai telektranzakció után olyan földvásár jött létre, amely terjedelmre ugyan jóval kisebb volt az amerikaiénál, de jelentősége nézve bizony nem kevésbé jelentőségteljes. A problémák azonosak: A 33 ezer dunám, amelyet a Keren Kajemeth Lőjiszáel meg tudott szerezni a Haifa-Bay zónában, egészséges alapjait képezik annak a „materiaális erőnek”, amit mindnyájan régóta óhajtottunk: Palesztina nemzetközi helyzetének megszilárdítását. Ez az óhaj már teljesülni fog. Ki kell elégíteni a „még több föld” iránt érzett kívánságot Palesztina gazdasági terjeszkedése érdekében. És mint Luisiánában, itt is óriási lehetőségek nyílnak a további kolonizációra.

Ha összehasonlítjuk a Haifa-Bay földvásárlást a nagy Luisiana földvásárlásával, akkor sokan csodálkoznak fognak, hogy mi ennek a tranzakciónak olyan nagy jelentőséget tulajdonítunk. Mindenek előtt szem előtt kell tartani, hogy a Haifa-Bay területe voltaképpen centruma Erec Jisraél jövő gazdasági és szociális fejlődésének. Főleg erről van szó. Haifa nemcsak a központi Palesztina számára lesz út a tenger felé, hanem Transjordánia és Irak számára is és mint ilyen, természetesen főkikötője lesz a Földközi tenger keleti partjainak. Egész hosszú sora a legfontosabb terveknek, amelyek most megvalósulás előtt állanak és megvalósulásuk közben vannak, bizonyítják, hogy mennyi mindent lehetőséget áll az országnak ez az északi város. Semmi kétség aziránt, hogy a Keren Kajemeth földvására ezuttal bölcs és jelentőségteljes volt. Méltányolni kell azt is, hogy itt első ízben vett birtokba a Nemzeti Alap városi centrumhoz közlekedő területeket.

Mi alapján a Haifa-Bay?
Ha az ember autót Haifából Akkóba

utazik, akkor a part mentén az utas hosszú területen mély homokdűnákkel találja szegélyezve. A haifai partvonalnak az az előnye a jaffával szemben, hogy ott nincsenek a kikötőépítést gátló sziklahasadékok. Ez és az a körülmény, hogy Haifa geográfiai helyzete logikus végállomása Palesztina belső közlekedési útjainak, ezt a várost valószínűleg predestinálja a nagy fejlődési tervek realizálására.

A fejlődés biztos kilátásai rejlenek mindenekelőtt a már régebben tervbe vett kikötőépítésben, amely kétmillió font sterlinget igényel. Ez az összeg egy Londonban megszervezett Palesztinakölcson után már biztosítva van. A mai primitív kikötő vezető világkikötővé fog fejlődni, ha nem is olyan nagyarányúvá, mint a Shanghai, Hong-Kong vagy Singapore, amelyek a Távolkelet kapui, Haifa pedig a Közékelet kapujának fog számítani.

Haifa és Akkó között a terület jórésze évszázadok óta kihasználatlanul hever. Az idők során a tenger sok száz-ezernyi tonna homokot rakott ide le, míg az egész tengerpart egyetlen hosszú dűnasáv lett. Haifa soha nem jelentette Palesztina számára a tenger felől való bejáratot. Ezt a szerepet évszázadok óta Jaffa látta el és csodálkozniunk kell azon, hogy a régi zsidók Haifát kereskedelmileg mellőzték.

Haifa jövő nagyágának jele még az is, hogy a sevresi békeszerződés külön záradékban „szabad kikötőnek” nyilvánítja. A szabad kikötő elve, hogy egy kikötő több ország érdekeit szolgálhassa és ezek a kikötő használatának szempontjából egyforma elbánás-

ban részesülnek. Haifa a Közékelet országainak nemzetközi kereskedelmi centrumává lesz és pedig mindazon országoknak, amelyek ma brit, vagy francia fenhatóság alatt állanak.

A Mossul-csatornával idevaló vezető szerep szintén nagy lendületet van hivatva adni ennek a kikötőnek. A Földközi tenger partjai legközelebb érhetők el Haifa ut-

Könnyű testisértéssel pereli egy kolozsvári háztulajdonos a lakóját, akit fojtógázokkal és hasonló vexaturákkal kényszerített elköltözésre

Egy lakásháborúság epilógusa

(Cluj-Kolozsvár, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) Érdekes lakásháborús-kodási pör epilógusa zajlott le ma délelőtt a kolozsvári törvényszék Persescu tanácsa előtt. A sértett dr. Nichita orvos, a vádlott pedig Dan Lászlóné magánzónó volt, aki ellen könnyű testisértésért tett feljelentést dr. Nichita.

A járásbíró mint elsőfokú bíróság el is marasztalta 3000 lej pénzbüntetéssel a vádlottot, annak ellenére, hogy ez kijelentette, hogy csupán jogos önvédelemből karcolta meg dr. Nichit, aki háztulajdonosi minőségében durván inzultálta. Dáné ezt az állítását két tanuval is igazolni igyekezett, a járásbíró

Holnap (vasárnap) d. e. 11 órakor nagyszabású, kacagató mozi-matiné a Magyar Színházban:

Pat és Patachon, mint potyautasok.

ján, az angol politika pedig odagravitál, hogy éppen ez a kikötő legyen közvetítője Mossul közlekedésének.

Sokkal fontosabbak még a városnak ipari kilátásai. A Rutenberg-állomás már is elegendő villanyt szolgáltat, egy év múlva pedig üzembe lesznek helyezhetők a Jordán vízművei, amelyeket Rutenberg készít Tiberias alatt. Egyrészevel annak a 24 ezer lóerőjű üzemenek, amelyet Rutenberg csinál, Haifa ipara is hatalmas erőt fog nyerni. Eddig Palesztina három legnagyobb koncernje Haifába telepedett meg és pedig a „Neser” cementgyár, amely önmagában is egy kis város, továbbá a hatalmas malom „Grand Mouline de Palesztine”, amelynek macotjait az egész világon ismerik és a „Semen” olaj és szappangyár, amelynek szintén jó piaca van a Közel- és Közékeleten és eredményesen konkurrál a francia gyártmányokkal. Ezenfelül van még néhány ipari ág, amelyek leginkább az Északmezőgazdaságával állanak összeköttetésben.

Julian I. Meltzer

azonban a tanukat, — akik éppen úgy mint a vádlott, lakói voltak Nichita orvosnak — elfogultaknak tekintette és tanuvalomásaikra nem helyezte súlyt.

Öz. Dáné a törvényszékhez fellebbezett, amely ma délelőtt tárgyalta az érdekes részletekben gazdag pört. Öz. Dáné védője Varga Enire védőbeszéd helyett vádbeszédet tartott a sértett fél ellen, hogy védené felmentesse. Dr. Varga valószínűleg fantasztikus dolgokat mondott el védőbeszéde során a lakásháborúság részleteiről. Eszerint dr. Nichita, amintán megvásárolta a házát, amelynek Dan Erzsébet is lakója volt, a leghihetlenebb vexaturáknak tette ki lakóit. Egy ízben például fojtó és büzlő gázokat eresztett be a megkínzótt család lakásába. Egyszer meg árkok vezetett a mélyen fekvő bejáratához s az esővizet így elárasztotta a lakást. Dáné akkor dr. Nichitát feletteseinél is feljelentette.

Egy lakásháborús-kodás alkalmával a házgazda és Dáné közötti viszony any-

Kolozsvárott utoljára látható vasárnap d. e. 11 órakor:

Pat és Patachon, mint potyautasok.

Helyárak: 15 és 10 lei.

nyira elmérgesedett, hogy verekezésben robbant ki. A vádlott Dáné védekezése szerint dr. Nichita nekirohant a földre teperte és ütlegelni kezdte; ezalatt történt, hogy védekezni akarván, megkarcolta az orvos arcát. Ezt így látták Torockainé és Candreané tanúk is, akik egyébként a lehető legrosszabb lábon éltek házigazdájukkal, dr. Nichitával. Dr. Barta ügyvéd a sértett fél ügyvédje is éppen erre hivatkozott és kérte a törvényszéket, hogy hagyja helyben a járásbíró marasztaló ítéletét.

A bíróság visszavonult, majd Persescu elnök kihirdette, hogy a törvényszék elrendelte a bizonyítási eljárás megszüntetését s ezzel kapcsolatban a sértett és vádlott közötti verekezés szemtanuinal kihallgatását.

Erdélyrészi Csillárraktár Részvénytársaság

Rádió-osztálya

Cluj, Str. Memorandului (Unió-ucca) 1. szám

A legújabb rádiókészülékek és alkatrészek állandó raktára.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Egy ó hajó

Trieszt,

kős téli idő sugárba ölt. De ezen a sik verőfény cáin. Az iz Zászlódisz az uccán; ből Newyore remekműve oceánjárója szünek, min hogy jelen szán, anig tengeren há hát Napolýditó forgat halad a fel magas töme szi darukon magokat, n szintelen s gozik.

Este ott hatalmas szal nális élet remben Puc nak. Az utá metü, széles legkiválóbb lint kormány nisztere. Me a hajó parat az oceánt és ha becsukot tenger bárn pontosan me

A San Giu az utolsó lá rögzítette a hull a vízbe su, méltóság el a moló m a most már totta vissza hogy ne gyú hideg bőra a Eja! Evviva kisérjék az. Most még k jót a hullám fényében for a nyitott hor motorok dol maradt töme halkul és ne rosának pisk a zéjszakába órákhozat gyül most ó más egészsé val, az ameri kívül ünnepi laszthat az t a hajó uszón uszómedence rődnívágyót emelet mélyt fehér carrara raráj márván kat és carar a vizet röpké len. A hajó az olasz hajó prózáibb ked folyosók telje kilométer. Az ti, hogy tengé az érzése, h szzázföldön zat adna a ké ber lakik ezen

Egy óceánjáró mamut-hajó premierjén

Trieszt, január 18. Erdélyben ziman-
kós téli idő, itt Triesztben tavaszi nap-
sugárba öltözve üdvözlő Olaszország.
De ezen a ragyogáson kívül még má-
sik verőfény is csillog ma Trieszt uc-
cán. Az izgalom és az öröm ragyogása
Zászlódszben pompázó utcák, mozgás
az uccán; ma indul első útjára Trieszt-
ből Newyorkba Olaszország legutóbb
remekműve, a világ legpompásabb
óceánjárója, a Vulcania. Mi is oda igyek-
szünk, mint a hajóstársaság vendégei,
hogy jelen legyünk az ut első szakas-
sán, amíg a hajó az Adrián és Földközi
tengeren halad utjának végcélja felé, te-
hát Nápolyig. A molón már délelőtt szé-
dítő forgalom az autók seroeg lépésben
halad a feljáró felé, a poggyászok ház-
magas tömege zárja el a kilátást. Giga-
szí darukon emelik be a hatalmas cso-
mogokat, mindeütt lázas munka folyik,
szüntelen sürgés-forgás, mindenki dol-
gozik.

Este ott ülünk a fényben ragyogó ha-
talmas szalonban, pezsgő az internacio-
nális élet ragyogó forgataga, a zenete-
remben Puccini édesbus melódiái száll
nak. Az utasok között előkelő magster
metti, szélesvállu férfi tűnik fel, ő a hajó
legkiválóbb vendége, Cianó gróf, Musso-
lini kormányának közlekedésügyi mi-
nisztere. Mellette áll Cosulich Arisztide,
a hajó parancsnoka, aki 30 év óta járja
az óceánt és akiről azt mondják, hogy-
ha becsukott szemmel elviszik a világ-
tenger bármely pontjára, körülnéz és
pontosan megmondja, hol van.

A San Giusto katedrális éjfélt ütött,
az utolsó láncc, amely még a parthoz
rögzítette a hajót, hangos esőrronással
hull a vízbe és a hajó hatalmas teste las-
su, méltóságtejes mozdulattal távolodik
el a moló mellől. Sem a késői óra, sem
a most már hidegre vált idő nem tar-
totta vissza Trieszt lakosságát a tó-
tól, hogy ne gyűljön össze a molón, ahol
a hideg hóra alatt órákat töltöttek el, hogy
Eja! Evviva! Bon viaggio! kiáltással
kísérjék az első útjára a Vulcaniát.
Most még kis bárka huzza a nagy ha-
jót a hullámtörő felé. Óriási reflektork
fényében fordul meg az acéltest, lassan
a nyitott horizont felé fordul orrával, a
motorok dolgozni kezdenek. a parton
maradt tömeg üdvözlője gyorsan
halkul és negyedóra múlva Trieszt vá-
rosának piszlakoló lámpái belevesznek
a zéjszakában. A hajón azonban még
órakhosszat ünnepi a hangulat, a bárban
gyűl most össze a társaság, isznak egy
más egészségére, az olaszok Cinsano-
val, az amerikaiak Black end White vis-
kivel ünneplik az indulást. Reggel vá-
laszthat az utas saját fürdőszobája és
a hajó uszómédecnye között. Ez az
uszómédecnye valóságos páratlan, a fű-
rődnívagyót villanylift szállítja le 5
emelet mélyre. Az uszoda vakító hó-
féhér carrarai márványból készült, car-
rarai márványból faragták a kariatidá-
kat és carrarai márványban ragyognak
a vizet röpködő puttók a medence szé-
lén. A hajó olyan csodálatos alkotása
az olasz hajóiparnak, amely még a leg
prózaibb kedélyt is bámulatra ejti. A
folyosók teljes hosszúsága több mint 7
kilométer. Az ember valósággal elfelej-
ti, hogy tengeren van, hanem inkább az
az érzése, hogy egy városban van a
szárazföldön. A statisztika mintha iga-
zat adna a képzeletnek. Háromezer em-
ber lakik ezen a hajón. Háromezer lel-

ket visz magával egy útján Amerika
felé. A hajó berendezése minél lejjebb
megyünk annál csodálatosabb. A két

házmagas motor fűlsikertítő robajjal dol-
gozik, körülöttük a kisegítőmotorok és
egyéb gépek zakatolnak, 33.000 lóerőt

képviselnek ezek a gépek, a legihatal-
masabb erőtelep az óceánon.

A jugoszláv diktatura a magánleve- lezésre is kiterjesztette a cenzurát

Felépült a jugoszláv bankiegynyomda

Belgrad, január 18. Felsőbb rendeletre
tegnap feloszlatták a jugoszláviai német
kisebbségi pártot és a német kulturális
és gazdasági szövetségeket. Arról még
nincs hír, hogy a magyar párt ellen is
hasonlóképpen jártak volna el. A német
kisebbségi párt feloszlátása után azon-
ban alighanem sor fog kerülni erre is.
A jugoszláv állam adminisztrációjá-
ban tovább folyik a leépítés. Az erd-
szeti és bányászati minisztériumból 500
tisztviselőt bocsátottak el. A közoktatás-
ügyi minisztériumban is nagy tisztviselő

elbocsátások történtek. Itt azonban har-
mincyolc tanárt is elbocsátottak, amiből
természetesen nem lehet azt következtet-
ni, hogy a jugoszláv közoktatásügy-
nek ne volna többé szüksége tanárookra.
Kerülő úton érkezett jelentések szerint
a cenzurát szintén újra megszigorították
és kiterjesztették azt a magánlevelezésre
is.

Szófiából érkező jelentések szerint a
jugoszláv határt Bulgária felé teljesen
elzárták és még a birtokosoknak sem

engedik meg, hogy a határon át lépjenek.
Három bolgárt a határ átlépésénél
agyonlőttek. Ezt a szófiái hírt a belgrádi
Avala-ügynökség tudósítái erősen cá-
folják.

Belgrad, január 18. A toposiredi park-
ban már felépült a Szerb Nemzeti Bank
tulajdonát képező épület, melyben a
bankjegynyomdat fogják elhelyezni. A
nyomdat két hónapra belül felszerelik
és a jövőben itt állítják elő az eddig kül-
földön gyártott jugoszláv bankjegyeket

Keleti Locarnó készül Oroszország és a szomszédos államok között?

Ujból megkezdődtek az optánsper tanácskozásai

Bukarest, január 18. Az Adeverul azt
a szenzációs hírt közli, hogy a legköze-
lebbi napokban konferenciát fognak ki-
tűzni Oroszország és a vele határos or-
szágok között valamennyi függő kérdés
elintézésére és így keleti Locarno jönne
létre. A konferencián Oroszország, Len-
gyelország, Románia, Lettország, Eszt-
ország, Litvánia és Finnország vesznek
részt. A konferenciának a kezdeményező
se Lengyelországból indult ki, amely lé-

péseket tett az összes érdekelt államok-
kal. Az Adeverul tudomása szerint Ro-
mánia hajlandónak mutatkozott egy
ilyen konferencián való részvételre.

Bukarest, január 18. Sanremóból jelen-
tik, hogy az optánskonferencia tanács-
kozásai tegnap ujból megkezdődtek, mi-
után Nasta román delegátus is megér-
kezett. A két delegáció viszonya igen
szívélyes és meg vannak győződve,

hogy sikerülni fog pozitív eredményt
elérniük. Báró Sztörényi kijelentette a
Corriera dela Sera-nak, hogy elvi meg-
egyezésre jutottak már a kisajánítottak
számára adandó összeg nagyságát ille-
tőleg. A két delegáció bevezeti a román-
magyar kereskedelmi szerződés előze-
tes tárgyalásait is. Langa Rascanu, a
román delegáció vezetője is, ugyanilyen
értelemben nyilatkozott.

A lázadó csapatok bevették Kabult és Amanullah öccsét is lemondatták a trónról

Amanullah Kandaharban van és csapatokat szervez. Moszkva és Kabul között helyreállított a telefonösszeköttetés

London, január 18. A Reutter távirati
iroda tudósítójának közlése szerint a fel-
kelők megszállták Aiganaszján fővá-
rosát, Kabult. A felkelők az idegenek-
kel szemben eddig nem léptek fel ellen-
ségesen s a külföldi követéseket is
öriztetik, hogy a diplomatákat senki ré-
széről inzultus ne érje. Kabulban a meg-
szállás első izgalmainak lecsillapodása-
val nyugalom van.
Kandahárból jelentik, hogy a trónjá-
ról leköszönt Amanullah napok óta a vá-
rosban tartózkodik s a lakásául szolgáló
szállodában ott leng királyi lobogója. A
városban úgy tudják, hogy a lemondani
kényszerült király csapatokat gyűjt az

angol-indiai határon és újra vissza akarja
szerezni birodalmát.

New-Delhiből jelentik, a Reutter tá-
virati irodának, hogy a felkelők kezére
került Kabulban helyre állott a rend. A
főváros teljesen a felkelők birtokában
van, csak a citadelában tartják még ma-
gukat a kormánycsapatok. A citadellát
a felkelők körülfették, de a harc jelen-
leg szünetel. Hír szerint Ihyat-Ullah is
lemondott a trónról és a felkelők vezére,
Basai Sasa késznek nyilatkozott az ura-
lom átvételére. Kabul bevételre óta An-
gol-Indiával az afgán fővárosnak sem-
miféle összeköttetése nincs s így a hí-
reket még kétséget kizáró módon nem

erősítették meg.

Berlin, január 18. Moszkvai jelentés
szerint a táviróforgalom Moszkva és Ka-
bul között helyreállott. Az afgán fővá-
rost megszállták a felkelők és körül-
zárták a királyi palotát, ahol Ihyat-
Ullah király csekélyszámu csapatainak
védelme alatt körülzárva maradt. Meg-
erősítik, hogy az új uralkodó is lemon-
dani kényszerült a trónról, de a felke-
lők vezérével szemben sikerült elfogad-
tatni a maga és környezete szabad elvo-
nulását.

Kabulban a főhatalmat Basai Sasa fel-
kelő vezér ragadta magához.

Oriási fagyok világszerte

Berlin, január 18. Felsőolaszországból
dermesztő fagyokat jelentenek, ezzel
szemben Oroszország belsejében csak-
nem enyhe időjárás uralkodik. Moszk-
vában volt az utóbbi napokban a legna-
gyobb hideg: ott is plus egy fok a hő-
mérséklet. Ezzel szemben Rómában mi-
nus 6, Pádovában minus 10, Torinóban
minus 17 fokot mutatott a hőmérő. Ra-
guzában és a dalmát tengerpart több
helyén félméteres a hó, a vonatok, ha
egyáltalán közlekedhetnek, csak óriási
késéssel érkeznek. A dalmát tenger-
part és az Adria szigetei között meg-
szűnt a hajóösszeköttetés, mert a tenger
felett és a partvidéken horzalmos erejű
hórá dühög.

Ideérkezett jelentések szerint, a Sem-
meringen is óriási hótömegek akadá-
lyozták a vasúti közlekedést. Ausztriá-
ban is megállt a havazás, de hőmérsék-
let erősen alászállott. Párisban ma éjjel

csak minus 1 fokot mutatott a hőmérő,
délben plus 3 fokig emelkedett. Ezzel
szemben St. Etienneben és Chamonix-
ban minus 14 fok volt a hideg.

Hamburgi jelentés szerint Helgoland
szigete csak repülőúton közelíthető meg,
mert a hajóközlekedés a jégtábláktól
zajló tengeren lehetetlenné vált. Szilé-

ziából és Bajorországból szintén nagy
hidegeket jelentenek. Csehország nyugati
részén a bajor határ melékén Spitz-
berg és Einsenstein és több más község
a legközelebbi szomszédos községektől
is teljesen el van vágva. A nagy tömeg-
ben aláhullott hótömegek miatt.

Érdeklődők szives tudomására hoz-
zuk, hogy megérkeztek a híres

„Steinway“ és „Förster“ zongorák

itt és brassói raktárunkban

vételkötelezettség nélkül bemutatjuk.

Triska I. Cluj, Strada Saguna 14. sz.
Brasov, Princip. Carol 28.

Drámai részletek a Hainwah kínai gőzös katasztrófájáról

Hongkong, január 18. Az elsüllyedt Hainwah nevű kínai gőzös katasztrófája színhelyén soká kutattak esetleg életben maradt hajótöröttek után, de a kutatások mindeddig nem jártak eredménnyel. Sok halottat találtak. Jensen, a hajó kapitánya a legutolsó pillanatig a parancsnoki hidon tartózkodott és vészjelzéseket adott le. Közvetlenül a szerencsétlen

ség megtörténte után a hajó fedélzetén pánik támadt. Az utasok fejüket vesztve rohantak fel és alá. A mentőcsónakok körül százával kiáltottak és verekedtek. A mentőcsónakok túl voltak terhelve s ezért nem tudták őket lebecsátani. Sok utas a hajó fedélzetéről ugrott a tengerbe és megfulladt.

Si-kiránduláson megfagyott egy prágai igazgató

Prága, január 18. A cseh távirati iroda jelenli, hogy igazgatója, Kálmán Richárd, kedden, január 15-én az Országhegységben életét vesztette. Kálmán igazgató, aki január 14-én kezdte meg szabadságát, még aznap a Baerenbaude nevű menedékházba érkezett és ott megszállt. Kedden, január 15-én délután 2 órakor si-kirándulást tett a Vogelstein mentén a Peterbaudeig. Délután 4 órakor erős hóvihár miatt visszafelé indult, de mingyárt a Peterbaude mögött eltévedt és jobboldalt vágott a Maedelstein és Mannsteinon át. Amikor a Baerenbaudeban látták, hogy nem tér vissza, embereket küldtek felkutatására, aki azonban nem tudták megtalálni, mert az éj folyamán félméteresenél nagyobb hó esett. Csak ma éjjel söpörte el a szél a havat

és most újabb segélyexpedíciót küldtek ki, amelyben Spindenmühle helység csendőrmestere és a Baerenbaude tulajdonosa is résztvev.

A Peterbaude felé menet találtak négy poroszországi sielővel, akik közölték velük, hogy a Mannstein és a Hoherraben közötti nyeregben egy sielő megfagyott holttestére bukkantak. A halottnál talált okmányokból megállapították hogy a szerencsétlenül járt turista Kálmán Richárd, a cseh távirati iroda igazgatója. Holttestének megfagyásáról a spindelmühlei csendőrök déli egy óra körül értesült. Kálmán holttestét valószínűleg még csütörtök estig Spindelmühlebe viszik és egyelőre az ottani hajótasházban helyezik nyavatla.

Sikertelenül folynak a zsilvölgyi kollektív-szerződés tárgyalásai

Déva, január 18. A zsilvölgyi kollektív szerződés tegnapi tárgyalásai minden effektív eredmény nélkül teltek el, amennyiben csak az igazolásokra került sor. A mai tárgyalások már lényeges eredményeket hoztak, ha eredménynek lehet nevezni, hogy a munkásság minden egyes kérése rideg visszautasításra talált a munkaadók részéről.

A társulatok megbízottai nem hajlandók addig érdemleges tárgyalásba bocsátkozni, amíg a munkásság le nem mond a régi kollektív szerződés első pontjában biztosított jogairól, vagyis, hogy a munkaidő attól a ponttól számítódik, a midőn a munkás az üzemnél jelentkezik. A társulatok azt követelik, hogy a munkaidő a munkahelyre való érkezéstől vegye a kezdetét. Ez retentó hátrány volna a munkásságra nézve, mert hisz tudvalévő, hogy amíg a bányász az üzemtől a munkahelyére érkezik, abba 2-3 óra is könnyen beletelik, amiért pedig sommiestre sem érheti kár az akaratán kívül időt pazarló bányászt. A társulat munkahelybeosztása nem

rövidítheti meg a bányászt. Ezt a felfogást a multikori tárgyalások alkalmával a törvényszék minden további nélkül magáévá tette s mi sem természetesebb, hogy a munkásság erősen köti magát ehhez a ponthoz.

Igen érdekes probléma a munkásságnak a nyereségben való részesedése, amely annak idején az Ayrescu-kormányt is foglalkoztatta. A munkásság szerződés-tervezete ezt lényeges pontként vette fel és követeli, hogy az évvégi liszta nyereségnek 15 százaléka a munkásság között arányosan osztassék szét.

S azonbankül tekintettel a rossz gazdasági viszonyokra és az anugyis nyomoruságos díjazásra, az egész vonalon mint egy 10 százalékos nyereséget kér a bányászok. Mint minden pontot, ugy ezeket is kerekén visszautasították, úgy hogy a mai tárgyalási napon felvetett összes kérdések a döntőbíróóság hatáskörébe mentek át.

A tárgyalások meg három napot fognak igénybe venni.

A színházi válság megszüntetésén fáradozik az új newyorki rendőrfőnök

Newyork, január 18. Többször is hirtadtunk már arról, hogy a newyorki színházaknak milyen katasztrófális esztendőjük van és amennyiben egészen rövidesen nem segítenek a bajokon, több színházi vállalkozó csödbe kerül. Annak idején felsoroltuk azokat az okokat, amelyek a newyorki színházak válságára vezettek és elmondottuk, hogy az egyik fő oka annak, hogy a nézőterek üresen maradnak az, hogy Newyork színházi negyedének uccái annvira tulzsufoltak, hogy teljes lehetetlenség automobilon, ezt még a földalattin is színházba jutni. Grover Whalen, Newyork új rendőrfőnöke, aki mint ismeretes, a Wanamaker-áruház vezérigazgatói székéből került a newyorki rendőrség élére, nemcsak az „alvilág” ellen vette fel a könyörtelen

harcot, hanem igyekszik Newyork minden lakosának egyformán segítségére lenni. Whalen rendőrfőnök is tudomást szerzett arról, hogy a közlekedési nehézségeknek milyen nagy szerepük van a newyorki színházak példátlanul rossz fizetmenetében és ezért most, hogy kis lélegzethez jutott, a városnak a banditáktól való megtisztítása után hozzáállt ahhoz, hogy a maga részéről is mindent elkövessen a színházi válság enyhítésére.

Newyork színházi negyedének központja a Times Square, ahol hetven színház és huszonnék mozi van és ahol az előadás kezdetekor egyszerre rengeteg ember özönlik az uccára. Képzelték, hogy ilyen körülmények között órák hosszat tart, míg az előadások kezdete

előtt a közönség automobiliaival eljut a színház kapujához és miután Newyorkban minden színházi előadás egyszerre kezdődött idáig, a forgalom lebonyolítása tényleg teljes lehetetlenség volt.

Whalen rendőrfőnök most összehívta a rendőrfőnökség palotájában Newyork valamennyi színházi igazgatóját és kész tervet terjesztett elő nekik, amelynek megvalósítása esetén Newyork színházi válságán egyszerre segítve lenne. Whalen terve szerint az opretteknek és más hasonló előadásoknak kezdetét pont félkilencre kell kitűzni, míg a drámák és egyéb prózai darabok husz perccel később, nyolc óra ötven perccor kezdődnek. Azoknak a színházaknak, amelyek félkilenc előtt kezdenek, nem kellene változtatniok semmit sem eddigi programjukon, mert így az elképzeltetlenül nagy uccai forgalmat mégis könnyűszerrel le lehetne bonnyolítani.

Hihetetlennek tetszik, hogy a mindössze huszperces időkülönbség olyan sokat jelenthet egy nagyváros forgalmában, de tény hogy ha így felosztanák a színházak kezdési terminusait, egyszerre feleakkorára csökkenne a forgalom az uccákon. Nvolevanezer ember még mindig elképesztően nagy szám európai fogalmak szerint, de a newyorki földalatti és villamosvasut egyszerű felkészüléssel ezt az óriási számot

Panflavin
fiatali, öregel védi, forokkájás, fertőzés nem éri.
Vasuton, vagy villamoson való utazásnál különösen ki vagyunk téve a megbűlés veszélyének. Ilyen helyeken fertőző betegségek is könnyen terjednek. Védekezzék ez ellen
Panflavin pasztillákkal, melyek a szájat és garatüreget fertőtlenítik.
Minden gyógyszerüzletben és drogeriában kaphatók.

mégis csak el tudja szállítani a város középpontjából és ha a forgalom Newyork uccáin még mindig nagy marad is, mégsem fog órákba telni, mint most, amíg automobilon hozzájutnak a látogatók ahhoz, hogy bemelessenek a színházba.

Belgiumban letartóztatták egy angol munkáspárti bizottság tagjait

Nem engedték meg nekik, hogy átutazzanak Belgium területén

London, január 18. Osztendében hétfőn letartóztatták Saklatvalja indiai származású angol kommunista képviselőt s Maxton munkáspárti képviselőt és őrizetbe vették az imperializmus-ellen küzdő liga titkárát, Bridgemant is. A letartóztatottak tagjai egy angol munkásbizottságnak, amely hétfőn délben indult el Londonból, hogy részt vegyen az imperializmus ellen küzdő liga kölni kongresszusán. A bizottságnak csupán két tagja, Cook és Alexandre Gossig folytathatta útját.

A rendőrsztszviselők tudtára adták az angol képviselőknek, hogy a belga igazságügyminiszter utasítása alapján nem engedhetik meg nekik a Belgiumon való átutazást. Miután a letartóztatottak becsületszavukat adták, megengedték nekik, hogy az éjszakát egy szállodában töltsék el és utasították őket, hogy kedd délelőtt az első gőzessel utazzanak vissza Angliába. A letartóztatottak telefonon kérték a brüsszeli angol követség és Baldwin miniszterelnök intervencióját.

Vanczák és Farkas szocialista képviselőket Károlyi feldicsérése miatt kiadta az ügyészségnek a magyar parlament

(Budapest, január 18. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar képviselőház mai ülése izgalmas atmoszférában folyt le. A kamara, miután harmadik felolvasásban is megszavazta a mezőgazdasági rádió hirszoigalától szóló törvényjavaslatot, Vanczák János és Farkas István szocialdemokrata képviselők mentelmi ügyeit tüzte napirendre. Vanczák János és Farkas István egy évvel ezelőtt Károlyi Mihályt és az októberi forradalmat éltették. A mentelmi bizottság jelentését Rubinek István ismertette a parlament előtt. A jelentésben elsőnek Györki Imre szóltott hozzá, aki kijelentette, hogy a képviselők ügyét vissza kell küldeni az ügyészséghez. A helyzet ugyanis az, hogy a két szocialista képviselő büncselekménye amnesztia alá esik.

vényt, miért is az ügy nem küldhető az ügyészség elé, mert ezek a vétéségek nem esnek amnesztia alá. Ezután a kamara ülését egy órára felfüggesztették, amely idő alatt a képviselőház tagjai a most felállított parlamenti muzeumot látogatták meg.

Egyébként is nincs olyan törvényeségi ítélet, amely Károlyi Mihályra vonatkozólag elmarasztaló döntést hozott volna, így a büntett feldicséréseinek vétése, amelyet a két képviselőnek impu táluak, nem állhat fenn.

Angyán Béla igazságügyi államtitkár reflektál Györki felszólalására és hangsúlyozza, hogy a képviselők megsértették a királyság védelméről szóló tör-

Az ülés újakezdése után Györki folytatta felszólalását. Politikai kérdésekre is kitért, hangsúlyozva, hogy szükségesnek tartja Bethlen miniszterelnök új évi beszédének gazdasági és szociálpolitikai részét a képviselőház napirendjére tűzni. Beszéde során kritizálta megjegyzést tett a miniszterelnökre, amiért rendreutasították. Bródy Ernő a következő felszólaló, aki beszéde közben azt a kijelentést tette, hogy

a képviselőház tagjainak kár volt megtekinteni a muzeumot, mert a parlamentben amugyis csak muzeális értékek vannak.

Végül a képviselőház elhatározta, hogy a két szocialista képviselő ügyét az ügyészséghez teszi át.

Hirdessen az Uj Keletben

Szombat, 1929. január 19.

Az Uj Kelet az zsidóság Főszerkesztő: Felelős szerkesztő az Uj Kelet kiadás

Erdélyi József Menzáért, mely az Uj Kelet zsidóságát megköszönte a közönség, Szalontán lozsvári zsidó kációban Szabolcs a követelmányakkal a Sternberg Miksa Simon, Jenő, dr. G. 100-100 lej, 860 lej. A Mezők küldtebeni negyven József Strassmann összesen 2460 felkéri az adókat a kolozsv. Bul. Regele F. sok voltak.

Uj léghajó Franciaország távirati irodája szerint a romezér köbr val kísérleteztetik. Ha a lancia haditengeretipusu léghajó

A dán király jelentik: A dán király három ridba érkezik lesznek. A király vendégei

Igen hídről jelentik: A járásprognózis inkább száraz

Biztos hat Purgon

A kolozsvári zsidó zsidó megfog bemutatko névsi erők eg kedves, külföldi elért darabot, Mejúchesz círtékát. A dardagság harcásziv küzdelmrendezését dr. jiddis szanis

Sómér-s hitközség teli 9 órakor sőt amelyre a sőt ezuton hívja

A kolozsvári az egyesület szombat esti vasárnap délután közgyűlést melyben dr. Szó aktualis probl

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Erdély zsidósága a kolozsvári zsidó Menzáért. Az országos gyűjtőakció, mely az Uj Kelet cikkei nyomán Erdély zsidóságát mind jobban és jobban sorakoztatta a kolozsvári zsidó diákok mögé, Szalontán is követőket talált. A kolozsvári zsidó diákok a karácsonyi vakációban Szalontára is felutaztak, ahol a következők járultak hozzá adományaikkal a Menza gyűjtőakciójához. Sternberg Miksa, dr. Füzesi Irén, Ellman Simon, dr. Fehér Jenő, dr. Kálmán Jenő, dr. Glück Áron, dr. E. Harnic 100-100 lej, kisebbek 100 lej, összesen 600 lej. A Menza pénztárához a következők küldték be adományukat: Szabó István, dr. Goldstein Ilonka, Ábrahám József, Hátszeg 500-500 lej, Strassmann Lipót főrabbi Lippa 200, összesen 2460 lej. A Menza vezetősége felkéri az adakozókat, hogy adományukat a kolozsvári zsidó Menza címre Cluj Bul. Regele Ferdinand 46 címre küldjék. sok voltak. (I. A.)

Uj léghajó-típusal kísérleteznek Franciaországban. Párisból jelentik. A távirati iroda párisi tudósítójának közlése szerint Orly repülőtérén tegnap három méter köbméteres félmev léghajóval kísérleteztek. A kísérleteket ma folytatják. Ha a léghajó típus beáll, a francia haditengerészet céljaira több ilyen típusú léghajó építését tervezik.

A dán király Madridban. Párisból jelentik: A dán királyi pár február hatodikán három napi tartózkodásra Madridba érkezik, ahol a király vendégei lesznek. A király udvari vadászatot rendez vendégei számára.

Igen hideg idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint igen hideg és inkább száraz időjárás várható.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a **Purgen (Purgó)-Bayer**

A kolozsvári Habima bemutatkozása. Szombaton este fél tíz órakor a kolozsvári magyar színház színpadán fog bemutatkozni a Habima. Fiatal művészi erők együttese fog játszani egy kedves, külföldi színpadon nagy sikert elért darabot, Mose Richter Herceze Mejjüchesz című négyfelvonásos színdarabját. A darab a szegénység és gazdagság harcát érzékelteti két szerető szív küzdelméi közepette. A színdarab rendezését dr. Márk Hillel vállalta, aki a jiddis színháznak kiváló ismerője.

Sómér-szülői értekezlet. A neolog hitközség téli imaházában ma este fél 9 órakor sómér-szülői értekezlet lesz, amelyre a sómérésapat parancsnoksága ezúton hívja meg az érdekelteket.

A kolozsvári Ezra vezetősége közli az egyesület tagjaival, hogy a Habima szombati est előadására való tekintettel vasárnap délután 4 órakor fogja rendezni közgyűlését megtartani, amelynek keretében dr. Szőnyi Géza fog a sionizmus aktuális problémáiról előadást tartani.

Bauer osztrák szocialista képviselő alkotmány-módosító javaslata népszavazást kér minden fontos törvényjavaslatra

Bécs, január 18. Bauer szociáldemokrata képviselő tegnap a nemzetgyűlés ülésén alkotmánymódosító javaslatot terjesztett be. A javaslat az alkotmány olyan módosítását kívánja, hogy népszavazás legyen elrendelhető minden olyan törvényjavaslat felett, amelynek népszavazás alá bocsátását a nemzetgyűlési képviselők egy harmad része kéri. A népszavazás ered-

ményétől kell a javaslat szerint függővé tenni, hogy a kérdéses törvénytervezet törvényerőre emelkedjék vagy sem.

Bauer javaslatát azzal indokolta, hogy a nemzetgyűlés összetétele miatt előfordulni fog, hogy a nemzetgyűlés többsége olyan törvényt szavazhat meg, amely az igazi népakarattal ellentétben áll.

Nagy földrengés pusztított Venezuelában

London, január 18. A Reutter távirati iroda jelent: a venezuelai Caracasból, hogy a köztársaságnak a tengerhez közel eső Cumana nevű tartományában földrengés pusztított. Több község romba dőlt. A halottak száma az első jelentések szerint huszonöt, számos súlyos sebesültje is van a katasztróának. A

kormány segélyhajókat küldött ki a veszélyeztetett lakosság segítségére. A földrengés hírére a Carabí tenger-partvidéken utban levő gőzökök szikratáviratban közölték s így tudták meg a fővárosban a virágzó cukornádültvényekben dus vidék pusztulását.

A római kérdés közeledik a megoldáshoz

Páris, január 18. A Havas-ügynökség római tudósítója az egyházi állam kérdéséről a következőket írja:

Már legalább két éve bizalmas tárgyalások folynak az olasz kormány és a Szentszék között, a független egyházi állam kérdéséről. Az elért eredmények eddig még nem ismeretesek minden részletükben. Elsősorban megegyezés történt a pápai palotához tartozó terület némi megnagyobbításáról. Ezen a területen a pápának teljes szuverénitása lesz, mint amint például San Marinó köztársaság élvez. Ezenkívül a pápa az egykori egyházi állam területéért pénzbeli kártérítést kap és az eredetileg négy milliárd lírát kitevő összeget egymilliárdra szállították le.

A Szentszék és az olasz királyság között az egyezményt államközi szerződéssel léptetik életbe, amelyet a két fél, mint egyformán szuverén hatalom kötne meg. A Vatikánban eddig teljes hallgatásba burkolóztak. Gasparri bíbornok a diplomaták kérdéseire kijelen-

tette, hogy a római kérdés jogilag még mindig abban a stádiumban van, mint eddig, nem tagadta azonban, hogy a végleges rendezésről bizalmas tárgyalások folynak.

Londoni jelentés szerint a Daily Telegraph jelenti Rómából, hogy a Jezsuitarend generálisa Rómából Franciaországba utazott, hogy ezeknek az országoknak bíborosával ismertesse a Vatikán és az olasz kormány között az egyházi állam újból való felállítására ügyben készülő egyezményt.

Az új egyházi állam a Daily Telegraph értesülése szerint 260 négyzetkilométer területű lesz, mintegy 10.000 lakossal. Az egyházi állam területén lakók állampolgárságuk felől maguk döntenek. A Szentszéknek meg lesz az a joga, hogy nemkívánatos személyektől megtagadjon területén az állampolgárság elismerését. A Daily Telegraph jelentése mindenfelé nagy felháborítást keltett, mert a lap értesüléseit beavatott körökben is autentikusnak tartják.

Örök dallamok

(Unvergängliche Klänge)

A világ legszebb operái és operettjei

Első kötet: Második kötet: Harmadik kötet:

A klasszikus opera az új opera mesterei Daljáték és operette

Orpheus Figaro lakodalma. Don Juan. A varázsfuvola. Fidelio. Freischütz. Oberon. A proféta. A sevilillai borbély. A zsidónő. Undine. Martha. Szentivánéji álom. Hoffmann meséi. A bagdadai borbély. Boris Godunov. Lohengrin. Tannhäuser. A Walkür. Parsifal. A rózsagavaiér. Faust. Bohémek. Tosca. Pillanó kisasszony. Mignon. Parasztbecsület. Hegyek alján. Bajzók. Salome. A trobadour. Aida. Traviata. Carmen. Mona Lisa. A bibliai ember. Car és ács. A remete esengtyúje. Szép Heléna. Orpheus az alvilágban. Don Pasquale. Az eladott menyasszony. A sáckingeni trombitás. A gésák. A denevér. A cigánybáró. A koldusdiák. Boccaccio. Mamsell Angut. A mikájó. A madarász. A vigózeveg. Éva. Vadászkerítő. Három a kislány.

A gyönyörű albumok ára, remek kiállításban, vászonba kötve kötetenként 660 lei. A szállításkor 160 lei utánvételezünk, a határéig.

havi 100 leies részletekben

fizethető. Senki se nélkülözheti ezt a könnyű zongora-szólamra írt, német szöveggel ellátott pompás művet. Soha ilyen tartalmas és kiváló összeállítást nem avujtott senki ilyen kis összegért. Tessék a szelvényt kívánni és kitöltve beküldeni!

T. LEPAGE könyvkereskedés zeneműosztálya CLUJ-KOLOZSVÁR.

Megrendelem az Örök dallamok (Unvergängliche Klänge) I., II., III. kötetét egyenként 660 lei, összesen 1980 lei árban. A szállításban kötetenként 160 lei utánvételezendő, a határéig minden hó elején esedékes 100 leies részletekben törlesztmem le, ha nem, a részletfizetési kedvezmény megszűnik. A vételár kifizetéséig tulajdonjog fenntartva.

Kelt: Aláírás: Pontos cím

— Eljegyzés. Kiszelnik Rózsit Sighet eljegyezte Klein Sann Nagyszőlős. Minden külön értesítés helyett.

— A Wizo kolozsvári előadása. Holnap délután 5 órakor a City kávéház különterében a Wizo rendszeres kultúr-előadásainak során Szőnyi Géza fog előadást tartani a Wizo feladatáról és célkitűzéseiről. Látogatókat szívesen lát az Elnökség.

— A KKL erdélyi irodája felkéri azokat a perselytulajdonosokat, akiknek a perselye régebbi idő óta nem volt kúritve, hogy azt akár egy lapon, vagy telefon 228, a KKL irodának bejelentésék. Cim: Keren Kajemet Iroda, Cluj, Str. Baron L. Pop 10. A Cluj KKL perselyek ürítését a sómérek január 20-án, vasárnap kezdik meg.

— A szatmári kisiparos és kereskedő kisexisztenciák önszegélyző egyesületének gyűlése. Vasárnap délután zajlott le a szatmári kisiparosok és kereskedő kisexisztenciák önszegélyző egyesületének harmadik tizújító közgyűlése. A közgyűlést Láng József, az egyesület elnöke nyitotta meg, aki a megjelenteket meleg szavakkal üdvözölte. Ezután Schwarcz Simon ügyvezető igazgató megtartotta évi beszámolóját, rámutatva az önszegélyző egyesület nagy fontos ságára. Az önszegélyző egyesületnek ténykedése az elmúlt évben a tagok részére való ingyen gyógyszerkiosztásban és kamatmentes kölcsönökben merült ki. Az egyesület, hogy nivóját fokozza, székházat akar létesíteni, amelyhez szükséges összeget hat óra szülő kamatmentes bonok kibocsátásával véli elérni. A bonokat 1929 január 1-től hat hónapon keresztül váltják be és ezek megadják a lehetőségét annak, hogy a szükséges összeget előteremtsék. Dr. Fischer József szatmári ügyvéd tartalmas beszédben szólalt fel és az önszegélyző egyesület országos megszervezése mellett foglalt állást. A nagyhatású beszéd után, este nyolc órakor a hitközség tanácstermében halvasorát rendezett, amelyen mintegy hatszázan jelentek meg. A vacsorán megjelent Ferentiu Ágoston polgármester is, aki szellemes beszédet intézett az egybegyűltekhez. Az est többi szónokai dr. Borghida József, dr. Fischer József és Schwarcz Simon, Grosz Izidor és má-

— Paraguay hajlandó a hágai döntőbírótság elé vinni Bolíviával felmerült konfliktusát. Genéből jelentik: A Népszövetség főtítkárságához ma megérkezett Paraguay azon válasziggyezke Bolíviának a Népszövetség után közvetített azon javaslatára, hogy a két ország közötti konfliktus ügyét ne a panamerikai bizottság, hanem a hágai állandó nemzetközi bírótság elé utalják elintézés végett. Paraguay a válasziggyezében kiemeli, hogy nincs ellene az ügy döntőbírótsági likvidálásának. A paraguay-i választ a népszövetségi főtítkárság közli a népszövetségi tanács tagjaival.

— Hankauban újra japánellenes zavargások voltak. Berlínből jelentik: A Wolff távirati iroda vladivosztoki tudósítójának közlése szerint Hankauban újra japánellenes zavargások voltak. Két japán nagybanc üzleti helyiségeit be kellett zárni, mert a zavargók szétrombolással fenyegették. A japán tisztok kasszójára előtt tüntetések voltak, melyeknek során a klubház ablakait bezuzták. A japán negyedben esténként nem tanácsos járni. Állandóan zavargók lesnek mindenféle járóelőre s japánnak deklarálva egyba-főbe verik.

— Coolidge elnök ünnepelesen aláírta a Kellogg-paktumot. Londoból jelelik. Washingtonból jelelik, hogy Coolidge elnök tegnap ünnepelesen aláírta az Egyesült Államok személynél ratifikált Kellogg-paktumot. Az ünnepeles formások között történt aláírásnál résztvett Dawes alelnök, az Egyesült Államok kormányának minden tagja és a szenátorok teljes számban. Valószínűnek látszik, hogy az amerikai ratifikálás után a többi nagyhatalmak is most már gyors egymásutánban fogják ratifikálni a paktumot. Franciaországban tegnap Briand adta át a kancsra elnökének a minisztertanáccsal elfogadtatott ratifikációs javaslatot. Az elnök a javaslatot a külügyi bizottsághoz utalta, mely ma már tárgyalni is fogja azt, úgy, hogy a ratifikálás tíz napon belül megtörténik.

— ANYA és GYERMEKE SUGÁRZIK AZ ÖRÖMTŐL, mert a kollektív csukánáj olaj helyett megváltás a jóízű Jemalt.

— A magyar-csehszlovák vegyes döntőbíróóság a csehszlovákiai földreform ügyét tárgyalta tegnap. Hágából jelelik: A magyar-csehszlovák vegyes döntőbíróóság ülésén Löwenfeld berlini ügyvéd határozott beszédében mutatta ki, hogy a rendkívül szigorú békeszerződéses intézkedések szerint sincs joga senkinek volt ellenséges, vagy idegen állampolgár vagyonát megfelelő kártalanítás nélkül kisajátítani. Ezután Claudi dr. prágai ügyvéd támadta a csehszlovákiai földreformtörvényt, amely el sősorban a kisebbségek ellen irányul és nekik földbirtokot, hanem gyógyforrá sokat is elkobozott. Brunet párisi egyetem tanár azt fejtegette, hogy a földreform, ahelyett hogy szociális célokat szolgált, főleg háborús cél szolgálatában állott. A tárgyalást a beszédek után holnapra halasztották el.

— Az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetői és olvasói figyelmébe! Tisztelettel értesítem az Uj Kelet máramaroszigeti előfizetőit és olvasóit, hogy január 15-ével az Uj Kelet kolportázsát Máramaroszigeten reorganizáltam és így a város bármelyik részében lakó előfizetőknek a lap a délutáni órákban lesz kézbesítve. Lapunk érdekében történő megkeresések, vagy reklamációkkal szíveskedjenek az Uj Kelet fiókküldőhivatalához (Str. Stefan cel Mare-Feiske u. 38) fordulni. Kiváló tisztelettel Schön Dezső.

No. 23676—1928.

Primăria Municipiului Cluj.

A N U N T.

Municipiul Cluj va vinde prin licitație publică cu ofertă în scris, închise și sigilate din proprietatea sa pământurile din cuprinsul comunei Corus, suprafața de 248,5 jug. cad. cuprinsă în cartea funduară No. 15 Corus No. top. 1349—1, 1349—2 în parte.

Licitatia se va tine în conformitate cu dispozițiile art. 72—83 din legea Contabilității publice în ziua de 7 Martie 1929 ora 11 a. m. înaintea Delegațiunii permanente, sala de sedințe.

Condițiile de licitație se pot vedea la Serviciul Economic al Primăriei Cluj, precum și la primăria comunei Corus, Mera, Baciu și Popesti.

Cluj, la 11 Ianuarie 1929.

Primăria Municipiului Cluj.

— Ujraépítik Kolumbus hajóját. Madridból jelelik, hogy a Cadix-i hajógyárban most dolgoznak Kolumbus hajójának, a Santa Marianak újáépítésén. A világtörténelmi jelentőségű hajó mását akarja a sevillai világkiállításra a spanyol kormány elkészíttetni.

— Szombaton este mutatkozik be Kolozsváron a Habima jidisz műkedvelőtársulat. A kolozsvári zsidó ifjuság egyik lelkes és kitartó csoportja hónapokig tartó munka árán szervezte meg a Habima műkedvelőtársulatot, mely eddig csak Désen lépett fel az ottani zsidó közönség lelkes ünneplése mellett. A Habima munkájának eredményét szombaton este akarja bemutatni a kolozsvári közönség előtt, amikor is bemutatja a Herzele Meijesz c. négyfelvonásos színművet. A zsidó műkedvelők előadására már annál is inkább felhívjuk a zsidóság figyelmét, mert az jótékony célt szolgál, amennyiben a jövedelem egy részét a KKL a zsidó agmónház és a zsidó kórház között osztja fel. Jegyek elővételben a Magyar Színház pénztáránál kaphatók.

— A kolozsvári Gutenberg dal és zenecsoporthoz 1929. január 20-án, vasárnap este fél 9 órai kezdettel a román káth. főgimnázium dísztermében dal és zene estélyt tart a következő műsorral: Durand: Introductio. Előadja a zenekar. Lányi-Petőfi: Egy gondolat bánt engemet. . . Éneklj a dalkar. Gounod: Alta tódal. Éneklj Bódor Erzsike. Zongorán kíséri: Izsák Laura. Grieg: a) Largo, b) Ases halála, c) Solveig dala. Előadja a zenekar. Bena: Luna surade, Arany-Petőfi: Falu végén kurtá korcsma. . . Éneklj a dalkar. Kéler: Lutspiel Ouver ture. Előadja a zenekar. Tárca Bertalan: Utolsó dal. Éneklj a dalkar. Mozart „Ich weiss nicht wo ich bin”. Éneklj Bódor Erzsike. Gounod: Faust induló. Zenekar kísérettel éneklj a dalkar. Belépő díj nincs. Műsor megváltása kötelező.

— Még mindig robbanó aknák usznak a La Manche csatornában. Párisból jelelik: A Francis cirkáló szikratáviratában tudatta a parti hatóságokat, hogy a La-Manche csatornában egy robbanó aknát látott uszni. A hatóságok azonnal hidrolánokat küldtek ki az akna megkeresésére és felszerelték a repülőgépeket minden eszközzel, hogy az aknát a magasból fölrobbanthassák. Eddig azonban a kutatás hiábavalónak bizonyult. A cirkáló által fölfedezett aknát valószínűleg még valamelyik háborús te rületéről sodorta a La Manche csatorna vizébe a tengerár.

Ráth Mózes: שפת אמת

A legjobb gyakorlati módszer a héber nyelvnek szóban és írásban való elsajátítására magánuton. Ara Lei 120. Megrendelhető a

SAFRUTH

zsidó könyvkereskedésben Cluj, Piața Mihai Viteazul 39. sz.

Iskolák és ifjusági egyesületek megfelelő engedélyben részesülnek. Ugyanott jiddis és kántor gramofonlemezek Jossele Rosenblatt és más világhírű kántoroktól óriási választékban. — Kérjen ingyen katalógust.

Színház - Művészet

Niculescu Bassu fellépése a Román Operában. A román énekesgárda legjavából való, legmozgékonyabb és legelőkelőbb énekes mutakozott be tegnap este a kolozsvári publikum előtt a Szevillai borbély Bazilius szerepében. A szerencsés reklámmal bedolgozott előadást zsúfolt ház hallgatta végig és a vendégszerplő teljes mértékben igazolta azt a nagy érdeklődést, mely fellépését megelőzte. Niculescu Bassu a legszerencsésebb énekesek közül való, akinek művészetében nemesak a komoly zeneértő gyönyörködik, hanem az — sajnos, elég nagyszámú közönség is élvezetet talál benne, melynek egy orkesztert is tularsogó hang művészi kielégülést okoz. Tömör, bársnyosan előkelő színezetű hangja van, amely kristálytisztán és biztosan cseng egy a mély, mint a magas regiszterekben. Niculescu Bassu az éneke technika minden titkának kitűnő ismerője, erőltetés nélkül és mégis pompás kiejtéssel énekel és mindenekelőtt intelligens, sok egyéni fellogást okaruló, muzikális interpretátora partitúrájának. Kiforrzott színpadi játéka és a szerephez mulhatatlanul szükséges, egészséges humor szerencsésen járul hozzá ritka énektudásához és emeli Európa legjobb énekesei közé. A Román Opera igazgató sága örömet szerezne közönségének, ha minél gyakrabban léptetné fel ezt a rendkívül tehetséges énekest. A többi szereplők közül elsősorban Căldăraru érdemel dicséretet, aki bár Figaró nehéz szerepében sok kívánást váltott magá után behizelgő hangjával a szigorú kritikához vezető utat is megtalálja. Mindazonáltal fölülte tanácsos volna, ha kimé letesebben bána szép, de még kidolgozásra váró hanganyagával. Kellemes és decens volt Dombrauskaja kisasszony, a ki jűden csengő szopránjával pótolta néhány hiányosságát, Chiciodeamu bugybörökölő tenorja kissé erőltetten akar természetes lenni, ami napról-napra jobban érződik ki a fiatal énekes hangjából. Gavrilescu az orvos szerepében nyújtott mulatató alakítást. A karmester pulpituson czuttal is a rutinos Bobescu üt.

A Magyar Színház műsora: Szombat délután fél 4 órakor: Nóra. (Ifjusági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Előadó tanár dr. Rajka László. Sorozatszám: 226.) Szombat 6, 8 és 10 órakor: Leánysors. (Filmelőadás. Az orszorosági leánykereskedelem borzalmas képei. 30, 20 és 10 lejes helyárakkal.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: Mozmatiné 15 és 10 lejes helyárakkal. Vasárnap délután 3, 5, 7 és 9 órakor: Leánysors. (Filmelőadás 30, 20 és 10 lejes helyárakkal.) Hétfő fél 9 órakor. A testőr. (Molnár Ferenc leghíresebb darabja. Poór Lilivel, Napibérlet 23. szám. A. Sorozatszám: 227.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Péntek: Eughenia Oneghiu. Szombat: Elvarázolt hercegisasszony Vasárnap d. u.: Pötikár (vigjáték). Vasárnap este: Zsidónő. Hétfő: Gyermekelőadás.

A színházi iroda közleményei:

Ma mutatják be a magyar színházban a Leánysors-ot. Ma két filmelőadás lesz a magyar színházban. Az első előadás 6 órakor, a második előadás 8 órakor kezdődik. A Leánysors című izgalmas újdonságot mutatják be, amely lerántja a leplet a leánykereskedelem, az eleven leánytesttel való kufarkodás rejtemeiről Vasárnap, ugyancsak a magyar színházban négy előadásban kerül színre a Leánysors: háromkor, ötkor, hétkor és kilenckor. Hétfőn pedig csak két elő-

adásban adják: félháromkor, félőtkor. Helyárak 30 lej (legdrágább jegy) 20 és 10 lej.

Holnap délelőtt 11 órakor mozmatiné Pat és Patachon mint potyautasok. Holnap délelőtt utóljára látható Kolozsvárott a Pat és Patachon mint potyautasok című kacagató filmuidonság. A matiné kezdete pont 11 órakor. Helyárak 15 és 10 lej.

Rádió műsor

Idő: közép európai

SZOMBAT, január 19. Budapest 9.15 Cigányzene. A szünetben, 9.30-kor: hírek. 12: Déli harangszó, időjárásjelentés, hírek. 12.20: A Temesváry-trió hangversenye. 13: Pontos időjelzés, hírek. 17.10: Megyeri Ella felolvasása: „Farsang Nizzában”. 17.40: Gramofonhangverseny. 19.30: Stransky Aranka hangversenye. Zongorán kíséri Polgár Tibor. 20: Másfélóra könnyűzene. 21.30: Morosányi László és Lakos Tibor hangversenye. 22.30: Pontos időjelzés, időjárás jelentés. Utána: Farkas Jénő cigányzene karának hangversenye. Bécs. 11: Dél-előtti zene. 17.45: Zeneakadémia. 19.30: Celestino Sarobe (bariton) hangversenye. Berlin. 17: Délutáni zene. 20: Szórakoztató est: dalok és hangverseny, Breslau. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Otto Nicolai „Die lustigen Weiber von Windsor” operájának előadása. Königsberg. 16.30: Délutáni hangverseny. 20: Népdalok és népdal-duettek. 22.30: Szórakoztató zene, Leipzig. 16.30: Délutáni hangverseny. 19.30: Verdi: „Aircosbál” c. operájának előadása. 22.30: Táncczene. 2. L. O. London. 19.30: Nora D'Arget (szoprán) és Tophis Green (bariton) hangversenye. 23.35: Táncczene. Milano. 12.30 Déli hangverseny. 21: Egy opera közvetítése. Prága: 12.30 Déli hangverseny. 16.30: Délutáni hangverseny. 19: Szórakoztató zene. Zürich. 16: Hangverseny. 19.10: Szalonzene. 20: Egy hangjáték közvetítése.

Fütsön
Fischer
éle
ával
Telefon 1300
Repülőhídon túl.

— Déli előfizetőinkhez. Tudomásunkra jutott, hogy illetéktelen egyének az Uj Kelet részére díjakat inkasszálnak. Szükségesnek tartjuk közölni, hogy inkasszó megbízása lapunk részéről kizárólag Singer Zoltán urnak, ottani fiókküldőhivatalunk vezetőjénke van. A jövőben csakis a neki teljesített fizetéseket lesz módunkban elismerni.

*Olcsó gramafon és legjobb lemezek a „Safurth”-ban Cluj, P. M. Viteazul.

Sándor
Ma

„Meg ke
Az átme
mondja

Sándor
pokba
Jules
hírü
aki be
letve
résztel
ekket
sen v
politik
közölj

Az adjuváns
fajzót. Sándor
mélyén dolgoz
azonnal felkelt
Közel egy ó
egyszerűen és
Sohasem fog
felelni. Az ur
közö tekintete
nyugodott, am
rényen áll.
Egyetlen ha
írásis nélkül
azt a leki dile
Egyetlen szóv
sem igyekezett

Egyáltalában
hogy intervjut
témáról. Mégis
megrázó volt
vissza magam

—Az, ami ig
tura, sőt a t
kább a legutó
malkoztatott.
kormány szele
ezen feladat t
tása, amelyért
tekinthető kell
tást, amelyet
rénnyel szem
aralkodónak, v
nak kötelesség
cannak. Min
jól-rosszul s
Kicsinyes és a
vel semmiféle
személyi moti
párt kilépett e
szel veszedelm
den eszközt m
oldása érdekéb
hozzám és sa
foggytem fel
hívtam a több
tőük, hogy ha
sát a horvát
tátni, vagyis
az alkotmány
vazatok három
parlamentnek.
soha. A parla
ezután már so

Az ig
pa

— Az amit
gyon egyszerű
snagot egy oly
amolynek auto
Ugy akarom s
lasztási törvény
tárizmust, az
majd később a
még szabadabb
több független
máját a multba
egy olyan idő
nehéz munka
nalis részimet
oggyarant szolg
és szellemi eg
nyunk a köziga
lino tisztviselő
leszen reformál
tomi, vezeti és

Sándor király interjút adott a párisi Matinnak a jugoszláv diktatúráról

"Meg kellett menteni az országot az anarchiával határos krizistól". Az átmeneti rezsim az igazi demokráciához és a jóléthez vezet — mondja az uralkodó. Jules Sauerwein cikke a belgrádi eseményekről

Sándor jugoszláv király a napokban kihallgatáson fogadta Jules Sauerweint, a Matin világ híri külpolitikai igazgatóját, aki belgrádi látogatásáról, illetve az audiencia lefolyásáról részletes cikkben számol be. A cikket, amely élesen és érdekesen világítja meg a jugoszláv politikai rezsimváltozást, alább közöljük magyar fordításban.

Az adjuváns kinyitotta a masszív tölgyfaajtót. Sándor király, aki a tágas terem mélyén dolgozott íróasztala felé hajolva, szemmel felkelt és gyorsan felém sietett.

Közél egy óra hosszáig beszélt velem, egyszerűen és bizalommal.

Sohasem fogom ezt a beszélgetést elfelejteni. Az uralkodó komoly és gondolkodó tekintete egy nagy bizánci szobron nyugodott, amely a faragott könyvszekrényen áll.

Egyetlen hatásvadászó gesztus, vagy ábrázás nélkül mondotta el az uralkodó az a feki dilemmát, amely előtt állott. Egyetlen szóval, vagy momentummal sem igyekezett takargatni, vagy szépít-

getni azokat az eseményeket, amelyeknek legfőbb tényezője volt.

Végeredményben, igazán olyan szenzációk-e ezek az események annak a még fiatal uralkodónak az életében, aki már 25 éves korában magára vállalta a felelősséget hazájáért, hadseregeket vezényelt három háborúban, amelyek közül az utolsóban hajszálhíján, el sem pusztult? Csakugyan meglepő dolog-e az, ha politikai téren döntő felelősséget vállal magára egy olyan férfi, aki már annyiszor tudott felelősséget vállalni a hárterekben, ahol hazájának léte ment a játék?

Sándor király szelid komolysággal emlekezett meg néhány szóval arról, ami történt. A hangja olyan, mint a vezéré, aki bizonyos magatartásról és cselekvésekben egy bizonyos ut követésére határozta el magát és tudja, hogy nem fordul vissza, mielőtt végcélját elérte volna. Mi volt az oka, mi a karakterisztikuma és mi a célja annak, amit kissé elcsúszó diktatúrának neveztek el és amely január 5-ikéről 6-ikára virradó éjjel született meg?

Ki felelős?

Egyáltalában nincs szándékomban, hogy interjút közzöljek a királytól ilyen témáról. Mégis némely kijelentése olyan megrázó volt, hogy nem tarthatom vissza magam azok reprodukálásától.

— Az, ami igazán megédemlít a diktatúra, sőt a tiránizmus elnevezést, inkább a legutóbbi időkben történetekre vonatkoztatható. Talán nem volt-e az alkotmány szelleme ellen irányuló támadás ezen feladatok teljesítésének visszautasítása, amelyet 85 képviselő felelős? Igyaz, tekintetbe kell venni azt a jogos felindulást, amelyet a büns parlament megránczolt szemben éretek, de ha egy uralkodónak, vagy egy kormányznak vannak kötelességei, a törvényhozóknak is vannak. Mindezen nehézségek ellenére, jól-rosszul sikerült kormányt alkotani. Kicsinyes és az ország állandó érdekeivel szembe nem álló személyi motívumok miatt az egyik párt kitépett ebből a kormányból és ezzel veszedelmes válságot idézett elő. Minden eszközt megpróbáltam a krizis megoldása érdekében. A horvátok eljöttek hozzám és saját bemonadásuk alapján ígérttem fel sírcímeket. Azután megkértem a többi pártokat. Megkérdeztem tőlük, hogy hajlandó-e a válság megoldására a horvát javaslatok alapján megváltani, vagyis úgy, hogy tanulmányozzák az alkotmány revízióját, amelyhez a szavazatok háromötödére van szüksége a parlamentnek. Azt felelték nekem: soha. A parlament szabályok szerint ezután már semmiféle kormányról nem

lehetett szó. Az államgépezet nem működött többé. Szükséges volt tehát, hogy vagy én magam vállaljam a döntést és a felelősséget, vagy pedig nyilvánosan elismerjem, hogy képtelen vagyok megmenteni országomat az anarchiával határos válságtól... A következő dilemma előtt álltam: vagy feladom királyságom egységét és jövőjét, vagy pedig exponálom magamat és személyemet a megfelelő időre szükséges hatalom összpontosításával. Nem haboztam sokáig...

Ezeknél a szavaknál a király egy pillanatra megállt, mintha az utolsó évek súlyos gondjai és a jövőbe vetett remények vonulnának el egymástól a szeme előtt.

— „Diktatura. Diktatura”, — mondja többször is. Könnyen dobják oda ezt a szót, mégis igazságosan kellene alkalmazni. Vajjon nem diktatura-e — és még hozzá a legkevésbé indokolt — annak a pártvezérnek a diktatúrája, aki, habár programja sincs, szuverén módon elhatározta, hogy ezt és ezt a harátját megkel választani egy olyan kerületben, amelynek legelőnyösebb szükségletei is teljesen ismertelenek előtte? És amikor az a pártvezér tisztviselőket nevez ki, egész sereg pártbírókat, amelyek, hogy ezek valamilyen képességgel rendelkezzenek, vagy más kvalitással, mint azzal, hogy azok a politikusnak az érdekében dolgoznak, aki viszont lehetővé teszi majd nekik, hogy az ország terhére éljenek. — ez nem diktatura?

Az igazi demokrácia és igazi parlamentarizmus felé

— Az, amit én akartam csinálni, nagyon egyszerű. Távol áll tőlem az országot egy olyan rezsim felé irányítani, amelynek autoritása nem ellenőrizhető. Úgy akartam csinálni, hogy igazságos választási törvényekkel az igazi parlamentarizmust, az igazi demokráciát élvezze majd később az ország. Azt akartam, hogy még szabadabb legyen és akaratát még több függetlenséggel manifesztálhassa, mint a multban. Hogy ezt elérhessük, egy olyan időszakba léptünk, amelyben nehéz munka vár. Decentralizált és liberális rezsimet kell előkészíteni, amely egyaránt szolgálja Jugoszlávia területi és szellemi egységét. Meg kell tisztítani a közigazgatást, amelyben sok kiálló tisztviselő van, de ezeket egy széles reformmált alapon kell összegyűjteni, vezetni és fizetni. Nem tudom meg-

mondani, mennyi időre lesz szükségem ehhez, de nem hiszem, hogy sok idő kellene. Az a számtalan hüségmegnyilatkozás, amelyet az ország minden részéből kapok, azt a hitet kelti bennem, hogy az ország összes igazi konstruktív erőinek elnyerem a támogatását.

— A kormány, amelyet alakítottam, egytől-egyig egész és alkalmas emberek-ből áll. Az, hogy ennek a kormánynak az élén egy tábornok áll, annak tulajdonítható, hogy autoritásomat egy olyan személyiségre kellett ruháznom, aki teljesen távol áll a politikai pártoktól. Mert nálunk hálistennek, a hadsereg egyáltalán nem politizál. Nem engedtem meg neki, mint ahogy nem engedtem meg a politikusoknak sem, hogy beavatkozzanak a hadsereg dolgába. A hadsereg abszolút egészséges, lojális és hű az uralkodóhoz. De ugyanugy benne vannak a kormányban a közigazgatás, a pénzügy és az egyetemek magasrangú reprezentantsai, sőt tekintélyes és köziszteletben álló politikusok is. A horvátoknak öt miniszterük van, ami legjobban bizonyítja, hogy a lakosságnak ezt a részét egyáltalán nem szorítottuk háttérbe. Mindazoknak a segítségével, akik ebben az országban boldogulni akarnak, elő akarom készíteni az egészséges politikához és a gazdasági prosperitáshoz való visszatérést. Ennek az égetően sürgős feladatnak a megvalósítására saját magamat exponálom és nem kerestem semmiféle fedezetet, vagy más kerület, amellyel a rám háruló felelősséget csökkenthetném. Akár sikerülni fog, akár nem fog sikerülni, én és egyedül csak én vagyok felelős. De — fejezte be Sándor király mosolyogva — kizárt dolog, hogy ne sikerüljön, amikor az egész nép velem van.

Sándor király az ő megszokott nyíltságával állhatatosan arra kért, hogy rendezzek anketót és forduljak éppen azokhoz az elégtelen politikusokhoz, akik az állítólag forrongó vidékekről valók. Ha van valaki, aki az új rezsim ellen kesereg, Belgrád lakossága bizonyára nem az. Az ortodox feltámadás éjszakáján érkeztem és ritkán láttam még fővárost ilyen spontán örömmármorban. A királyi palota előtt álaros menetek vonultak el énekeszöval, a kávéházak zsufolóság tele voltak emberekkel egészen hajnalig és amikor az óra éjtelt ütött, a város egyik végétől a másikig minden zenekar és a közönség frenetikus lelkesedéssel rázendített a királyhimnuszra.

A Zsidó Kórház ambulatoriumának első féléve

A kolozsvári Zsidó Kórházgyógyászat ambulatoriumának első félévi működéséről összeállított adatok igazolják, ezen intézmény hézagpótló voltát és a számok folytonos fejlődése mellett arról is bizonyosságot tesznek, hogy az ambulatoriumot egész Erdély arra rászorult zsidósága felkeresi.

1928. június 1-től az év végéig, tehát hét hónap alatt 1639 beteg állott kezelés alatt felekezeti különbség nélkül. Szakok szerint 514 belbeteg, 358 szemészeti, 291 fogászati, 272 sebészeti, 195 fül-, orr-, gége, 162 nőgyógyászati, 152 gyermek, 174 bőr, 131 ideg és 28 ortoped azaz összesen 2250 esetben, természetesen a kezelések száma ennél jóval nagyobb, így például a természetesen 1085 kezelés volt. A fenti számokban nem foglaltatnak benne a háznál eszközölt rendélések, a röntgen, kvarz, diathermiás kezeléseket, laboratóriumi vizsgálatokat. A betegek között 391 vidéki volt Erdély leg távolabbi megyéiből is, azonban Máramaros vezet 92, Szamos 84, Kolozs 54, Naszód 40, Szatmár 24, Szilágy 22, Marostorda 17 stb. beteggel.

A kórházgyógyászat javára utabban a következő nagyobb adományok, illetve alapítványok folytak be: Clujról Wertheimer Miksa 50.000, Deutsch Lipót 50.000, Molnár és Pintér 50.000, Bernát J. 10.000, Gutfried Adolf 50.000 stb. Vidékről: Resicai hitközség 5.990, Nagylak 7130, Ispánmező 1500, Balázsfalva 5500, Somkerék 1000, Nagybánya évi 5000, ezenkívül telplomi adományok befolytak: Nyárádszeredáról, Kissebesről, Szilágycsehről, Kiskalotáról stb. stb. A kolozsvári orth. izraelita Chevra Kadisa előjáróság és választmánya egy félmillió lejt szavazott meg a kórház javára, a kolozsvári izraelita Chevra egyelőre 50.000 lejt, a hátszegi Chevra 50.000 lejt szavazott meg.

LITHYNIA Gyógyvíz
Pápmási ásványvíz
Gyomor-, vese-, hólyag-, cpe- és csu-
ban, annak le job orvossága. Képvise-
DACIA viztelis-üzem. — Cluj, Calea
Regele Ferdinand

PHILIPS
MINIWATT
B403

PHILIPS
HANGSZÓRO
TERMÉSZETES ÉS
ERŐS HANGU
IZLÉSES

Primo de Rivera kiskatéja

A diktatura tizenhárom pontja

Primo de Rivera, aki immár hatodik esztendeje gyakorolja a diktatori hatalmat Spanyolországban, a sajtó részére leadvót nyilatkozatában, amelyben áttekintést ad a spanyol politikai helyzetéről, egyúttal pontokba foglalt gyakorlati utmutatással szolgál a politikai diktatura kezelését illetően. Ennek az új kátenak tizenhárom pontja, amelyben eddigi tapasztalatai eredményeit közli, a következő:

1. Diktatórikus kormányának mindig az általa kormányzott nép nagyrabecsülését kell élveznie.
2. A diktátornak több és szélesebb körű jogkörrel kell bírnia, mint a normális kormányának.
3. Ezért a végrehajtó hatalom minden kezdeményezését a diktátor előzetes ellenőrzése alá kell helyezni.
4. Hogy ez az ellenőrzés könnyebb legyen, sokkal több minisztertanácsi ülést kell tartani, mint normális időkben és a kormányzat munkájának általában sokkal intenzívebbnek kell lennie.
5. Elkerülhetetlenül szükséges, hogy az államtanács és az állami számvéviszék intenzíven együttműködjen a diktatúrával mint annak tájékoztató és ellenőrző szerve. Bizonyos körülmények között parlamenti testület is működhetik ilyen szervnek a minőségében.
6. A diktatura elengedhetetlen előfeltétele az előzetes sajtócenzúra.
7. Ugy a diktátornak, mint minisztereknek szempontjából nagyon fontosak a melléjük adott műszaki és jogi titkárok.
8. Nagyon ajánlatos, hogy diktatura idején az igazságszolgáltatás különleges intézkedések és külön ellenőrzés alatt álljon.
9. A diktatúrának a munkáját a legkülönbözőbb területeken a minisztertanács útján kell végeznie, amelynek azonban politikailag teljesen színtelennek kell lennie.
10. A diktatúrának szociális téren, különösen a munkaadók és munkások között felmerülő vitás kérdésekben teljesen semlegesnek kell viselkednie. Államérdekből legelőször arra kell törekednie, hogy minél több kis tulajdonnal bíró egzisztencia legyen az országban.

Schellackot közvetlen tengerentúli importból minden mennyiségben és minőségben elvámolt raktárról, ab Oradea, legelőszörban szállít: Thomson & Lehzen Calcutta (India) vezérképviselete: Hans Barske Hamburg-London és I. Albrecht Mainz romániai bizományi lelakata és vezérképviselete:

Ullmann József és Fia
vegyl- és festékárú-import
ORADEA.

MINDEN KOTTA LEPAGE-nál, KVAR

Kérjen jegyzéket.
Használja fel ezt a szelvényt:

T. LEPAGE zeneműosztály CLUJ.
Kérek ingyen zeneműjegyzéket.

Név: _____
Cím: _____

11. Gazdasági téren a diktatúrának minden produktív és merkantil tevékenység központi szabályozójának kell lennie. Különösen a kereskedelemben állandóan ellenőriznie kell az árakulást.
12. A diktatura alapgondolatából kifolyólag a közigazgatás decentralizációjára kell törekednie, hogy a községi és vidéki életet erősítse.

13. A diktatúrának a leghathatósabb támogatást a közvélemény hozzájárulása adja.

Primo de Rivera e tizenhárom pont-hoz saját diktatúrájának politikai prognosztikonját is hozzáfűzte és kijelen-

tette, hogy a diktatúrának legalább tíz évre van szüksége, hogy az állam re-organizációját végrehajthassa. A néphangulatból jogosan következethet arra, hogy ez az idő bőségesen rendelkezésre fog állni és programját így módjában lesz minden tekintetben megvalósítani.

Egymillió kilométernyi földet akarnak a Földközi-tengerből felszínre hozni

Egy müncheni mérnök grandiózus terve

Berlin, jan. 18. Néhány hét óta szenzációs cikkek jelennek meg különösen a német és az olasz sajtóban arról a fantasztikus tervről, amely egy müncheni mérnöknek, Hermann Sörgel kormánytanácsosnak agyában fogalmazott meg. Hermann Sörgel egyik legkiválóbb német építész, aki fiatal kora ellenére a szakkörökben általános elismerést vívott ki eddigi munkáinakéval és így bizonyos, hogy ha újabb grandiózus eszméje sokak szemében kivihetetlennek is látszik, ő azt teljes alaposággal és komolysággal gondolta végig. Egyáltalán nem romantikus hajlamú ember, sem Verne Gyulának, Wellsnek utópisztikus elképzelései nem hatottak rá, hanem ceruzával a kezében pontos számítások alapján alkotta meg tervét és komolyan gondol annak kivételére. A német mérnök nem akar kisebb dolgot végrehajtani, mint ki akarja szárazítani a Földközi tenger medencéjének egy részét és ezzel Európa kontinentális törzséhez hatalmas termőterületeket akar csatolni. A végrehajtandó munkálatok olyan hatalmas erőforrásokat nyitnának meg, amelyek egész kontinensünket elektromos energiával láthatnák el.

Amikor a terv nyilvánosságra jutott, annak elejére, hogy részletei még nem voltak ismeretesek, az olasz sajtóban nagy nyugtalansággal kommentálták Hermann Sörgel eszméjét. A „Corriere della Sera” hatalmas cikkben számolt be arról, hogy egy német mérnök ki akarja szárazítani a Földközi tengert. „A terv részleteit ugyan még nem ismerjük — írja a lap, — azonban így is kényelhetlen érzés vesz erőt rajtunk, ha elgondoljuk, hogy egy német dolgozószobában ott ül egy német mérnök és olyan terveket vet fel, amelyek egész Európát felzárthatják és ha megvalósulnának, Itáliára igen veszélyesek lennének”.

A terv felvetője helyreigazítja azt a tévhitet, mintha ő a Földközi tenger kiszáradását tervezné. Az ő terve arra irányul, hogy a mediterráneum vízűterének felszínét bizonyos mértékben le-süllyesse. Ha a Földközi tenger mély-ségi viszonyait figyelembe vesszük, a víz felszínének kétszáz méterrel való süllyesztése már hatalmas földterületeket hozna felszínre, mert úgy az európai, mint az afrikai partnak közelében jó darabon a tenger mélysége sehol sem haladja meg a kétszáz métert és csak a medence közepe felé már a lehoasátott ón két-három méteres mélységeket, sőt a Ioni-tengertől, meg Görögországtól délre újabb 4400, tehát valószínűleg óceánikus mélységeket mértek. A geológiai és hidrográfiai viszonyok ismeretében most már egyszerűen érthetővé válik, miképpen képezi el Sörgel mérnök tervének technikai kivitelét. Egyszerűen a gibraltári tengeri kaput

és a Boszporust kellene olyan módon elzárni, hogy a felszíni víz beáramlását megakadályozzák. A Boszporus elzárása nem is lenne túlnehéz technikai feladat, annál súlyosabb nehézségekkel kellene megküzdeni a gibraltári tengeri kapuban, mert a gibraltári szoros szélessége átlagban tizenöt kilométer. Sörgel óriási gátak építésére gondol, tehát magáévá teszi azt a fantasztikus tervet, melyet Amerikában már régebben felvetettek a Golf-áramlás elzárására, amennyiben Floridától déli irányban ott is óriási gátak létesítésére gondolnak. (A másik eszmét Dominik dolgozta fel Atlantis című fantasztikus regényében és ez abban áll, hogy a Panama-földszoros kergét egészen a siálréteggig óriási szélességű csatornával szakítják fel, amely az áramlást nyugatra, a Pacifikumba terelné). Sörgel a gát építését úgy tartja keresztülvihetőnek, hogy a Sierra Nevada egy részét évek munkájával Gibraltártól nyugatra a tengerbe süllyesztené. A Földközi tengernek két végén való elzárása után a víz felületének lassu süllyesztése önmagától következne be. Ez a folyamat azonban olyan hosszadalmas lenne, hogy a természetnek technikai eszközökkel kellene segítségére lenni. Ezért itt Cassel-szivattyukat kellene alkalmazni, vagyis hatalmas szivattyutelepeket kellene építeni, a kiszivattyúzott vizet pedig a Szahara-sivatag vízzel való ellátására lehetne fordítani, tehát egy csapással két legyet ütneek.

A terv keresztülvitele óriási változásokat idézne elő Európa életében. Hatalmas terjedelmű földterületek kerülnek felszínre. Az Adria csaknem egészében eltűnne, Itália és a Balkán között éppen olyan nagyságu földterület születne, mint aminő maga a félsziget. Ezen azonban nem lennének hegységek, mert mint az Adriában végzett mélységi kutatások mutatják, a tenger feneké itt meglehetősen egyenletes. Ezen az újonnan nyert területen virágzó agrikultúra fejlődne ki és Európának új éléskamrája nyílna meg.

Ugyancsak létrejönne a barnaszén-korszakban megszakadt kapcsolatot Afrika északnyugati partvonala és a Pyreneus meg az Apennin-félsziget között. Szicília a tuniszi tengeri kapu eltűnésével Északafrikához csatlakozna és ezen az egy helyen nagyobb darab föld kerülne felszínre, mint amekkora Németország. Az Égei tenger csaknem egészen eltűnne és a Balkán egybe-függne Kis-Ázsiával.

A Földközi tenger mellékén létesítendő erőművek egész Európát ellátnák villamos energiával és az összes vasutakat elektromos erővel lehetne üzemben tartani, mert tizenöt kilométer szélességben lehetne óriási energiátomegeket nyerni.

A Földközi tenger óriási területe ma jótékony klímazabályozó és elszigetelő a Szahara hatását a mediterráneus Európától. Kérdéses, vajjon az új földet nem változnának át sivatagokká és Európa egész déli része klimatikus szempontból ne érezné hátrányát annak, ha a Földközi tengert szivattyúznák. Azután mi lenne a csodaszép Rivierával, amelynek strandja egyszerűen eltűnnék és a Riviera összes városaj megsínylenék, hogy belső városokká lennének. Mi történneek Veveencével, amelynek lagunát eltűnneek és idegenforgalmának nagy része megsemmisülne? Trieszt hatszáz kilométerre kerülne a tenger partjától. Marseille, Barcelona, Genua, mind jelentéktelen belső városokká zülennék, helyükben pedig az új parton nem fejlődne ki nagy városok, mert miéek egy belső tó partjára kikötő? Ha a Boszporust elzárják, a Fekete tengerből és a Kaspi tóból újra egységes vízfelület lesz és a Don meg a Volga torkolati vidéke között elterülő föld újra tengerre változnék. Az igaz, hogy a kalmüköknék és kozákoknak ez a földje agrikultúrális tekintetben nem érték, hiszen a nagy orosz éhínségek épen ezen a vidéken pusztítanak, azonban ez a hatalmas terület tevékeny kulturmunkával könnyebben alakítható át termőfölddé, mint amilyen óriási fáradságba, költségbe és kockázatba kerülne Sörgel tervének megvalósítása.

A merész terv felvetője ezekre a kérdésekre egyelőre nem ad feleletet, hanem igyekszik eszméjének propogandát csinálni. Mint mondja, Japánban, Amerikában, Spanyolországban és Oroszországban máris nagy érdeklődés mutatkozik kezdeményezése iránt. A legfontosabb kérdésmegbeszélés az óriási tőke egybehozása. Sörgel az amerikai pénzpiacra számít. Annyit azonban maga is beismer, hogy nemzedékekre szóló vállalkozásról van szó. Technikailag a kivittelt nem tartja különösen nehéznek. Ugyanazt a feladatot kell itt megoldani, mint a Wajchen-távi erőműnél, csak hogy peesze óriási arányokban. Szerinte az eszme sokkal realisabb, mint azok a technikai kérdések, amelyekkel ma már komolyan foglalkozik a tudományos világ, mint a Golf-áram elterelése, vagy a világűrben való hajókázás.

Antik ebédülő csodaszép
komplett, teljesen jó állapotban, sürgösen eladó. Érdeklödni Rosenberg régiségkereskedőnél Cluj, C. Victoriei 5.

Anton Rosenzweig Cluj
ספרים ואונד מלימים נראסדאנדלונג
Héber könyvek és talleszek
nagykereshedése.

Az

A Ha

A haifai dunam föld...
lódására m...
lentőséggel...
dunamokba...
jut kifejezé...
politika sze...
az, hogy te...
Palesztina...
érjük. Miv...
közéink k...
zollanatnyi...
podnunk, ha...
zetgazdaság...
kodni. Ez a...
sorban az...
mezőgazdas...
vezette.

Ezzel a...
a földrezerv...
becsülhetetl...
létesülendő...
Biztosítottuk...
mára azt, a...
nél oly ann...
tették a leh...
pítésának a...
telekspekulá...
szabályozzu...
drágaságát...
város ipari...
birtokában...
nagy bevétel...
nek. Még ha...
csatlakozik...
rülteinkhez...
nagy része a...
fog huzni.

Az utolsó...
megállapítha...
talajvízzel re...
nehézség n...
lehet kapni...
közelfekszik...
kittől bázis...
településre is...
fejlődése ko...
beszerzésénél...
ut. Iva.

A Keren...
adatot vállalt...
zetgazdasági...
területek meg...
követelménye...
lel szemben...
hogy miként...
százézer dun...
zsídóságát f...
készítette, ug...
Keren Kajem...
zsídóságára...
haifai kikötő...
akkor kaph...
előre és a...
kintünk.

Mindenki lá...
fejlődésének...
együtt a Ner...
dését.

Ha a Pales...
ration-sel (P...
munkálkodásu...
egy örömmel...
ebben a közö...
mértékig már...
jeleit látjuk a...
együttmunkál...
P. E. C. nem

Az épülő Palesztina

Az UJ Kelet melléklete. A KKL. kiadása.

A Haifa földvásárlás jeletősége

A haifai kikötőben vásárolt 33.000 dunam föld a zsidó Palesztina fejlődésére ma még át sem fogható jelentőséggel bír. A terület nemcsak a dunamokban kifejezett értékénél fogva jut kifejezésre, hanem a nemzeti földpolitika szempontjából. Az ideálunk az, hogy tevékenységünkkel az egész Palesztina földjének megváltását elérjük. Mivel azonban anyagi eszközünk korlátozottak, nemcsak a pillanatnyi szükség szerint kell igazodnunk, hanem egy egészséges nemzetgazdasági politikára kell támaszkodni. Ez a kötelezettség volt elsősorban az, amely a KKL-t eddig a mezőgazdasági földek megvásárlására vezette.

Ezzel a mostani haifai vásárlással a földrezervák megteremtésében megbecsülhetetlen előnyököt szerezünk a létesítendő nagy Haifa építésénél. Biztosítottuk a zsidó közvagyon számára azt, ami Telaviv keletkezésénél oly annyira hiányzott. Megteremtettük a lehetőségét elővárosok alapításának a KKL földjén és ezzel a telekspekulációt megakadályozzuk és szabályozzuk a lakások túlságos drágaságát. Az a tény, hogy Haifa város ipari fejlődés területe a KKL birtokában van, valamikor bizonyára nagy bevételi forrása lesz a KKL-nek. Még ha a kikötő-terv nem is csatlakozik közvetlenül a mostani területeinkhez, annak dacára területeink nagyrésze a kikötő-építésből hasznot fog huzni.

Az utolsó évek kutatásai alapján megállapítható, hogy a terület jó talajvízzel rendelkezik és így minden nehézség nélkül forrásvizet bárhol lehet kapni. A területhez egyformán közelfekszik Akkó és Haifa és ez kitűnő bázisul szolgál mezőgazdasági településre is, mert mind a két város fejlődése konyhakertészeti termékek beszerzésénél erre a területre lesz utalva.

A Keren Kajemet új és nagy feladatot vállalt magára. Nemcsak nemzetgazdasági szempontból, de ezen területek megváltása nagy pénzügyi követelményeket is támaszt a KKL-lel szemben. Nem kétséges azonban, hogy miként pár év előtt az Émek-i zsidóságát fokozott adományozásra készítette, úgy most is számíthat a Keren Kajemet népszerűsége a gálut zsidóságára. Igazi perspektívát a haifai kikötő vállalkozásáról csak akkor kaphatunk, ha évtizedekre előre és a generációk jövőjére tekintünk.

Mindenki látja, a „nagy-Haifa“ város fejlődésének előfeltételeit és ezzel együtt a Nemzeti Alap értékelkedését.

Ha a Palestine Economic Corporation-sel (P. E. C.) való együttműködésünk kilátásait nézzük, úgy örömmel jegyezhetjük meg, hogy ebben a közös munkában bizonyos mértékig már az elkövetkezendő előjeleit látjuk a Jewish Agencyvel való együttműködésünknek, mivel a P. E. C. nemcionista tagjai, egyben

az Agency vezetői és barátai és így az Egyesült Államokban már megnyilatkozott a közös munka harmóniája. Egy rövid cikkben nem is méltatható eléggé ennek a földvételnek a jelentősége. Talán csak évek múlva tudjuk felmérni, hogy mit jelent számunkra ez a föld.

Minden KKL-biztos feladata, hogy bizalommal és munkával igazolja ezt a nagy nemzeti vívmányt, a vétel nagy jelentőségét gyorsan kell kövesse válaszképpen a bevételek emelkedése. Az elteit utolsó két esztendő előretörésünket megnehezítette. A bevételek csökkentek és kevesebb föld került a nemzet közvagyonába. De most „előre!“ Ez legyen ennek az esztendőnek a jelszava! Erec Jiszráélben ezt a lépést ebben az új esztendőben már megtettük és most a KKL minden barátja a gálutban igyekezzen a maga módja szerint nagyobb adományokkal értékelni és alátámasztani ezt a palesztinai nagy zsidó nemzeti eseményt. A földvásárlás tempója egyedül attól függ, hogy a KKL a vásárlásokból eredő kötelezettségeinek eleget tehessen, tehát „előre“, ez az év jelszava.

1 millió dunam csak a zsidó föld Palesztinában!

9 millió dunam még visszaváltandó, - a Keren Kajemet útján te mennyivel gyarapítottad?

Milyen módszerrel gyarapíthatja megterhelés nélkül perselye eredményét?

A háziasszony péntek esti gyertyagyújtás előtt pár leit dob a perselybe.

A házigazda ávdóte után gondoljon a perselyre, hogy jó hete legyen. Esti imádság után legalább 1 lejt a perselybe.

A kereskedő ha az üzlet sikerül, esti kassza lezárásakor dobjon egy pár leit a perselybe mindennap. Ha rendelést ad fel, kérjen 1 pro millt a perselybe.

Gratulálni legkedvesebb a KKL közvetítésével.

Születésnap barmicva, vagy más alkalmi ajándék helyett faadománnyal tiszteld meg az ünnepeket.

Van telefonja? Ne engedje in-

gyen használni, ott a persely, pár leit mindenki szívesen ad bele.

Kártyázik? nyer? Nyereségéből juttasson a perselynek. Ha vesztett, partnerét kérje meg erre.

Fogadást köt? a perselyre gondoljon.

Csak palesztinai képeslapot használjon.

Mielőtt szórakozni megy, gondoljon a perselyre. Ha váraitán öröm éri, ha családi ünnepe van, gondoljon a KKL-re.

Ugye nem sok, amit Öntől kérünk? De ne kicsinyelje le ezt a mi szerény közkatonánkat, a perselyt, mert Erec Jiszráél földjét ő hódítja nekünk vissza.

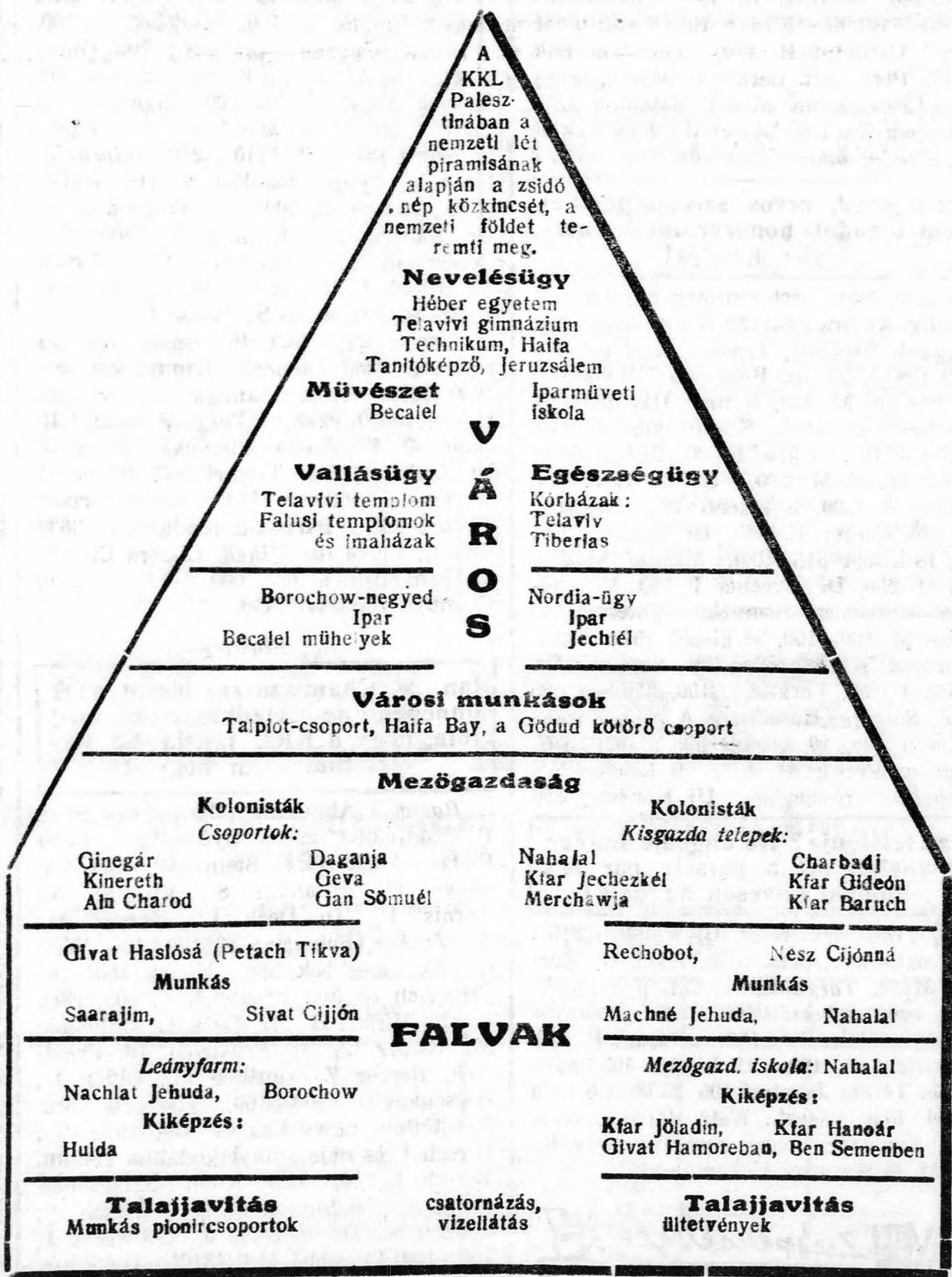
Bialik héber költő felhívása az iskolás gyermekekhez:

„Gondotok legyen ró, hogy Erec Jiszráélben a hegyek ormán, völgyek ölen lombos fákat lengessen a szellő. Gondotok legyen ró, hogy az út porában megfogadjon a szellő szárnyán elhíntett mag, hogy új fák lombosodjanak, amelyek árnyékot adnak a vándornak, védelmet a nap tüzeitől fáradt munkásnak.“

15 svat január 26. a fák ünnepe

Svat 15-ike a fák új éve. Erec Jiszráélben öregek és ifjak új fák ültetésével ünneplik ezt a napot. A gálutban Erec Jiszráél-i gyümölcsök élvezésével. Ezen ünnepet, amely az egész zsidóságot emlékezteti az ősi földre, azzal is ünnepejtetik, hogy az ősi föld megváltására eljuttassátok adományokat a Keren Kajemetnek.

Minden ültetett és megfogamzott fa harminc év alatt ammit ér, mint maga a föld, amelybe gyökerét eresztí és amelyre árnyékát veti. Cornish

A Keren Kajemet megváltott földje az a lap ezen nyugszik a Palesztina-ujjaépítés piramisa.

5679 év óta 5689 Teveth 18-ig L. 14,419.700

5680 Kislev 18-ig—Teveth 18-ig L. 235.495.50

5689 Teveth 18-ig befolyt Lei 492.231.50

III. számú kimutatás.

Helységek szerint 5689 évben összesen:

1. Timisoara: KKL iroda 94891 (94891-), 2. Cluj: KKL iroda 764 (68983), 3. Hateg: Löwi Lipót 22904 (22904), 4. Targumures: KKL iroda 10244 (33137), 5. Caransebes: Salgó Andor 6393 (6393), 6. Sibiu: Spielmann 6000 (6000), 7. Mercureaciu: Grünstein Dávid 5240 (10448), 8. Zalau: Margulies Amália 4231 (5516), 9. Brasov: Kain Dávid 4000 (4000), 10. Odorheiu: Gottesmann László 3513 (4975), 11. Nasaud: Schön Mihály 3322 (3322), 12. Aghires: Zeiger Honka 3000 (3561), 13. Sacueni: Weisz Jenő 2945 (2945), 14. Careii: Dr. Pehér Ferencz 2900 (5386), 15. Pecica: Kramer Szerén 2850 (2850).

Cehulsilvaniei: Schreiber Ilonka 2772 (3361), Lipova: Strauszmann Jakab 2610 (2610), Petroseni: Dr. Molnár Jenőné 2230 (9411), Salonta: Dr. Kálmán Jenő 2192 (2192), Bistrita: Kallus Lajosné és Dr. Adler Herman 2150 (5950), Alesd: Wagner Mici 2000 (2000), Halmeu: Rosta Béla: 2000 (2000), Baia Mare: Blau Dezső 1986 (4221), Gherla: Vajda Elek 1935 (1935), Jibou: Janovitz Emi 1808 (1808), Marghita: Gelberger József 1000 (1000), Targumures: Hönig Sándor 917 (2487), Jambolia: Schlessinger Dezső 856 (856), Fagaras: Czick Sári 700 (700), Icoaulmare: Luszlig Ambrusné 738 (738), Somcutamare: Lazár Illi 600 (600), Cristuri: Kohn Léa 600 (600), Valea lui Mihail: Goldstein Mór 600 (600), Miresulmare: Izrael Magda 490 (490), Galotus: Mayer Rezső 375 (375), Siliemeghia: Mátyás Lajos 373 (613), Belean: Hirsch Mártonné 326 (3120), Beliu: Kohn Jenő 200 (1651), Baraolt: Farkas István 200 (200), Dej: Sternborger Sarolta 20 (8020).

A mindennapi adományán kívül örömben, bűnbánásban egyaránt gondoljon minden tehető alkalommal a KKL perselyre.

Harmadikszámu kimutatásunkkal lezárul az első negyedév és nem árt, ha ilyenkor rövid szemlélet tartunk, hogy vajon az egyes helységek az előirt kontingenst teljesítették-e? Sajnos, a kis hely ségektől eltekintve, éppen a nagyvárosok amelyeknek rendszeres tevékenysége kell hogy biztosítsa az állandó eredményeket, nem érték el a kontingenst. Számos helység még egyáltalában nem szerepel az 5689-es évi KKL eredmények között.

A KKL palesztinai teljesítményei a haitai öböl megvételevel egyenesen kötelezővé teszi minden jóérező barátunk számára, hogy a KKL-nek ezt a nagyszabású feladatát megoldáshoz segítse azáltal, hogy fokozottabb munkát és jobb eredményeket biztosít a KKL számára. A haitai öböl nagy kikötője Herzi almá váltja valóra: „Ha akaratjátok, immár azam mese.” KKL munkatársak, a KKL a legnagyobb szabású feladat teljesítéséhez kezdett a haitai öböl megvásárlásával. Teljesítsétek a rátok háruló szent kötelességeket.

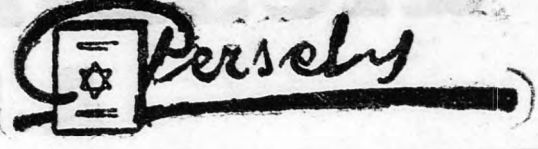
Adományokak szerint:

Table with 2 columns: Item and Amount. Items include Persely (2548), 30 darab zsebpersely, Aranykönyv, Biztosítás, Akció, Érték, Pinkász, Templom, Különböző adományok, Olajfa, Film.

1928. december 1—31 ig befolyt: Lei 235.495.50

500 leites perselyek: Abraham S., Hateg 572, Özv. Weinerné, Salonta 530. 400 leites perselyek: Mindszent S., Jibou 223, templomi persely, Salonta 424. 300 leites perselyek: Rubin S., Halmeu, 300, Sindicatul, Hateg 322, Janovitz E., Jibou 300.

Legjobb persely: Wiesel Hersch Nasud Lei 800 IX havi eredmény

PERSELYEK: Baia mare, részletezetlen 1986 (1986), Belean: 16 Pro Palesztina persely 326 (326), Bistrita: Halberg Frici 200, Landesmann L. 145, Banca Comerciala 195, Dr. Esköesz. Dr. Herzeg, Dr. Halberg 100—100 (300), kisebb 1100 (2150).

Cluj: Szentes I. 266, Centrala 260, Zaudefler M. 251, Gottlieb J. 200, Dr. Kohn H. 180, Klein E. 150, Simphon 145, Grosz M. 129, Farkas H. 126, Révész üzlet 120, Rosenfeld A. 118, Katz és Bernát 117, Wolf S. 100, kisebbek 6718 (8614).

A kereskedő kassza lezárásakor dobjon a perselybe, rendelés feladásakor 1 promillt kérjen a perselybe!

Caransebes: Szept havi ürités: Steiner V. 175, Özv. Pollák Sándorné 100, 52 kisebb 1532.50, okt. havi ürités: Goldschmiedt A. 150, Princz J. 140, 55 kisebb 1441, nov. havi persely ürit.: Pártos I. 109, 45 kisebb 1215 (4863), Careii: részletezetlen 2900.—, Cehul-Silvaniei: Dr. Krausz B. 117, 18 kisebb 555 (672), Cristuri: részletezetlen 600 (600), Dej: 1 kisebb 20 (20), Galatas: Hegedüs J. 100, 7 kisebb 275 (375), Gherla: Dr. Köves S. 160, Vajda E. 132, Grün M. 110, Fischmann T. 110, Özv. Mikese, Ölbaum Béla, Izrael Záli, Dr. Weisz I. 100—100, 15 kisebb 373 (1285), Halmeu: Steinberger D., Steinberger H., Schwartz E., Taub L., Kellner S., Balla B., Braun S., Roseth J. 100—100, Hitler Zs. 120, kisebbek 745 (1965), Hateg: Löwy L. 256, Weijl Ila 209, Lörcincz M. 205, Kemény S. 178, Abraham I. 170, Berger M. 155, Fuss M., Puj, 150, Dr. Szarvas J. 150, Zuckerman L. S. 139, Schwartz B. 135, Hirsch I. 131, Grossman K. 130, Roth H. 130, Grün S. 129, Abraham I., Puj, Izrael I., Max J., Bates 129—120, Gottlieb L., 108, Kurzmanter L. 106, Bücher Kádár 104, Sámuel H. 101, Abraham H. 100, kisebbek 1896 (5936), Pers. ürit. Berkovits Mancsi, Löwy Lea, Lindenbaum Mancsi, Salamon Ius, Goldstein Emil és Löwy Abraham végezték, Icoaulmare: Rosmann, Dux és Léb

Az ügyvéd, orvos szivességért el nem fogadott honoráriumot a perselybe dobhatja!

100—100, 300, Schwimmer Margit 150, Luszlig Ambrusné 108, Weisz Rózi 100, 2 kisebb 80 (738), Lipova: részletezetlen 1800 (1800), Jibou: Rosmann Tibiás 177, Dr. Stadler M. 145, Kohner Dávidné 120, Dr. Löwi L. 113, Komornyik H. 110, Weisz J. 100, 14 kisebb 320 (108), Miresulmare: Izrael M. 200, Goldstein J. 114, Präger A. 100, 3 kisebb 76, Marghita: Dr. Goldberger E. 185, Dr. Krausz Gy. 100, 18 kisebb 815 (100), Nasaud: Moskovits D. 250, Dr. Brecher I. 150, Mendelsohn & Tessier, Szmucl, Unterberger, Tüzes M. 100—100, 34 kisebb 1572 (3322), Odorheiu: részletezetlen 791, Sacueni: Dr. Erdős J. 160, Farkas J. 100, Többen 685 (945), Salonta: Rosenberg A. 140, Farkas Kálmán 100, 40 kisebb 998 (2192), Siliemeghia: Frank M. 127, 9 kisebb 246, Jambolia: részletezés Uj Kor-ban: 856

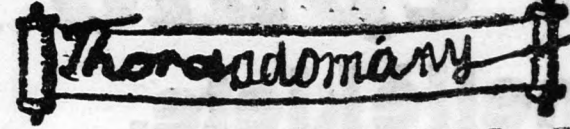
Van telefonja? Ne engedje ingyen használni, ott a persely pár lejt mindenki szivesen ad bele!

(856), Timisoara: részl. Uj Kor-ban 2197, dec., okt.—nov. pers. ürit., részl. Uj Kor-ban 31913, Targumures: okt. pers. ürit.: 7450, szeptemberről 169 (7619), Targumures: Klein Zs. 152, Vajna J. 110, Hirschfeld R. 100, 12 kisebb 495 (857), Zalau: Terner Jakabné 105, 33 kisebb 1313 (1418), ürit. végezt.: Katz Boriska, Katz Sári, Zauberer Ilonka, somrák, Dávidovits M. és Schwarz V. somérek.

Zsebpersely logo

Cluj: Dr. Weisz F. 270, Fischer L. 63.50, Ceire Mizrahi 379, Ezra 350, Ceire Cion 134, Barisszia 200, Caransebes: 1 kisebb 50, Halmeu: 1 kisebb 35, Hateg: Léb L.

119, Weil O. 107, kisebbek 172 (308), Timisoara: részl. Uj Kor-ban 369, decemberben 347.75.

Caransebes: 1480 (1480), Cluj: Dr. Fischer T. 500, Fischer E. 100, Lipova: részletezetlen 810, Pecica: részletezetlen 2850, Targumures: Biederman V., Németh Zs. 500—500, Rudich O., Rothmann M. 200—200, Dr. Heilper E., Vas A., Simon I., Abraham V., Roth E. 100—100, 5 kisebb 225 (2125), Zalau: részletezetlen 315 (315), Hateg: Abraham J., Léb A. 1000—1000, Dr. Deák L. 500, Jakab K., Stein, Löbl A., Suboetala, Zuckerman S., Kemény S. 200—200, Hirsch H. 190, Schwartz J. 175, Grün S. 170, Abraham S., Grossmann Mór, Várhegy, Mayer K., Cluj, Stein A., Lippa 150—150, Löwy Lipót 140, Goldstein S. 145, Grossmann K., Seidenfeld L., Izrael G. 100—100 (5020).

Aranykönyv: Brasov: Hüközési aranyk. bej. 4000, (4000), Cluj: Rosenfeld S. Erdélyi Tanara aranyk. bej. 500 (500), Timisoara: Zeire aranyk. bej. 9000.

Aranykönyv az élet könyve Benne légy megörökítve

Olajfa-adományok: Cluj: Erdélyi T. bev. Schwartz M. 2 fa 500, Marton E. 2 fa 500, Léb O. 500, Ölbaum E. 500, Fischer E. 500, Jánbor Ferenczné 1 fa 250 (2750), Hateg: Megb. Weil Oszkár kertje, 10 fa 2500 (2500), Léb L. 100, Löwy L. 100, kisebb tételek 2300, Targumures: Landau I. kertje: 2 olajfa 500 (500), Timisoara: 3 olajfáért 900, Zeirah kertje 8000 (8900).

Fásítsatok be Palesztina kopár hegyeit Ujszüllöttek új fát ültessünk Erec Jisraelenben, hogy a gyermek nőjön, viruljon, gyarapodjon, mint a fa.

Akció: Aghires: Cljanuka rendezv. 3000 (3000), Alesd: Chanuka estély jöv. 2000 (2000), Cluj: RH. snóder: Schwartz J. 500, Dr. Reiter 200, kisebbek 245, újóvi üdv. megv.: Fischer L. 100, Gottlieb L. 100, Fagaras: Chanuka rendezv.: 700 (700), Hateg: mazkir-akció: Kemény Simon, Dr. Szarvas Jakabné 100—100, Chanuka teaest jöv. 590 (790), Mercureaciu: Chanuka teaest jöv. 50% 5210 (5210), Odorheiu: Chanuka gyűjt.: Szöllösi S., Dr. Szöllösi Ö., Hirsch H. 300—300, Guttman S., Dr. Kálmán J., Klinger H. 200—200, Feuerstein S., Gottesmann V., Hirsch H., Hirsch J., Hirsch L., Hirsch R., Iszakovits B., Steinbach S., Weisz J. 100—100, 11 kisebb 322 (2722), Petroseni: Chanuka rendezv.: 2280, Sacueni: Chanuka est bev. 2000 (2000), Sibiu: Chanuka rendezv. tiszta jöv. 6000 (6000), Targumures: RH. akció 40, Timisoara: Chanuka jöv. részl. Uj Korban 11851, Tischri 300, Barisszia rendezvény 4000 + 3743, decemberben: Tischri 868, Barisszia rendezvény 3639 (2401), Valea lui Mihail: Chevra Chanuka bankettjének jöv. 600 (600), Zalau: Chanuka rendezv. 2498.

Pinkász: Jan. 26. Chamisaaszar bisvát, a fák ünnepe ne feledkezzetek meg róla, hogy a KKL fásítja be Palesztina kopár hegyeit

Hateg: Abraham Ipoly és Stein P. esküvője 2000. Gyűjtötte: Mayer Pista. Adakozók: Stein P. 500, Ladányi D., Abraham S., Fischer A., Kornis P., Dr. Deák L., Kornis M., Dr. Zucker, Schwartz E. 100—100, Weil L. 120, kisebbek 580, Hirsch Ipoly és Friedrich esküv.: Friedrich P. 300, Elek L. 120, Hirsch H., Dr. Deák L., Goldstein M., Reiner L., Ifj. Friedrich, Id. Friedrich, Berger Z., Gottlieb M., Glück L., Hirschkovits 100—100, kisebbek 680. Gyűjtötte: Löwy Lea és Goldstein B., Hirsch I. és neje aranylakodalma alkalm. Hirsch I. 200, Özv. Kohn Salomonné, Kohn A., Schlesinger H., Hirsch J., Hirsch S., Dr. Szarvas J., Schwartz J., 100—100, kisebbek 410 (1310). Gyűjtötte: Szarvas Jakab (6860), Somcutamare: Lázár Ipoly és Rosenberger D. esköv. gyűjt. 600 (600), Timisoara: részl. Uj Kor-ban 1200 (okt.—nov.) 5500 (december) összesen 6700.

A legjobb propaganda a legbiztosabb bevétel

Film: Cehulsilvaniei: Jun. 16-i előadás tisztán bev. 2100 (2100). Érték:

Családi ünnepnél a pinkászkönyv a legeredményesebbalkalmigyűjtés

Cluj: Ceire Mizrahi-kepeslapok eladásából 205, Gherla: levelezőlapokért: 650, Timisoara: Uj Kor kim. szl. 40 (40).

Biztosítás: részletezetlen 7500 (7500).

Különböző adományok: Baraolt: Farkas I. 200, Béi: Stern J. fiának brith ünnepe gyűjt. 300, Hateg: Tikunmegváltásért: Gottlieb J. 300, Antal Zs. 200, Ifj. Berger M., Grossmann Kálmán, Grossmann Mór, Gergely Lajosné, Arad, Hirsch H., Izrael G., Léb Adolfné, Mendel Jonathán, Dr. Vajna F. 100—100 (1400), Targumures: kisebb adomány 20, Timisoara: kisebb adományok 200, számlajovairásokból 2503.75, részl. Uj Korban 8320 (11023.75).

Imi persely minden alkalomra Legjobb cionista propaganda.

Utólagos részletezések: Pecica: Templomadományok: Kuliner Dániel és Kuliner Mór 500—500, Elekes I. 250, Straszszér K., Eliás A., Zeizler J., Schreiber J., 200—200, Ádám A., Braun I., Iritz F., Eliás A., Friedmann S., Kohn M., Reiner A. 100—100, kisebbek 100.

Avdole után gondoljon a persely re, hogy jó hete legyen!

PERSELY: Chisineu: Princz E. 250, Fon M. 230, Ungár D. 154, Maylander Gy. Teljáról, Steiner J., Ciparról, Özv. Schwartz Herkne 100—100, 28 kisebb 1179, Snóder: Ungár J., Benjamin I., Margitay A. 100—100, Mazkir: Elekes B. 100 (2513), Déva: Persely, Özv. Citromné 247, Götzl A. 162, Özv. Seigerné 140, Dr. Lörcincz J. 138, Jónász L. 122, Hönig A. 105, Seiger E., Dr. Laufer A., Dr. Schulhof Dr. Szegő E., Özv. Parkasné 100—100, kisebbek 1955 Esküvői gyűjt.: Breier Irén esküv. 230 (2195).

A snóder propaganda és állandó bevételi forrás.

A palesztinai földpolitika problémája: Dr. Granowszky Palesztina egyik legjelesebb nemzetgazdászja a KKL direktórium tagja, könyvet adott ki a palesztinai földpolitika problémájáról. Mindazok, akik a KKL munkában tevékeny részt vesznek munkásságuk során igen előnyösen használhatják ezt a könyvet. A könyv tudományos alapon tárgyalja azokat a nemzetgazdasági kérdéseket, amelyek Palesztinának elsődlegű problémái, mégis olyan népszerű stílusban, hogy az minden intelligens ember számára értékes felvilágosításokat nyújt. Mindazok, akik Palesztina problémáival foglalkoznak, bő anyagot találnak ebben a könyvben és ezért minden cionistának, KKL-munkatárának, egyesületnek és magán személynek ajánlhatjuk. A könyv a KKL cluj irodája utján is megrendelhető.

Ne felejtsetek el mindennapi adományodat az ország földjének visszavásárlására a KKL perselybe tenni!

Fásítsatok be Palesztina kopár hegyeit

Table with 2 columns: City and Amount. Cities include Zürich, New York, London, Páris, Miláno, Prága, Budapest, Belgrád, Bukarest, Varsó, Bécs, Berlin.

Szombat, 1929. január 19.

Ma déle... völgy

A kisebb... nek az á

(Cluj-Kolozs tud.) A napo hogy a bécsi román állam re a Szamos lékos részvén kintetében, M államkincstár minden 100 é vény helyett áll 30 arany leszendő 5 s kötvényt ad a nagyjelentőség ügyben ma Pénztár d Bankház hárd ra érkezett lát a Szamo akít arra ké előt feltizene rendkívüli kö ket.

Tekinlettel valamelyik lapban jelen részvényesek ban értesült voi

ami az érdeke lepetést keltett. A kisebbség nagyobb érdek lyi Takarekpe megbizást kap arra, hogy a s köket megvéd sek egyébként Hrabce amely világ a Schöll szik felelőssé t vnyitobbseg bi hivott össze Szamos-völgyne kodásért. Tiltat kisebbségi rés is, azokívül memorandumo azt felolvassa memorandumub

a kisebbségi a Schöll mán állan po illetve azt köv részvényesek kapjanak, min

A piac

Table with 2 columns: City and Amount. Cities include Zürich, New York, London, Páris, Miláno, Prága, Budapest, Belgrád, Bukarest, Varsó, Bécs, Berlin.

Közgazdaság

Ma délelőttre váratlanul összehívták a Szamosvölgyi Vasút Rt. rendkívüli közgyűlését

A kisebbségi részvényesek egyenlő kártalanítást követelnek az államtól. Viharosnak ígérkezik a dési közgyűlés

(Cluj-Kolozsvár, január 18. Az Uj Kelet tud.) A napokban írta meg az Uj Kelet, hogy a bécsi Schöller & Co. Bankhoz és a román állam között meg egyezés jött létre a Szamosvölgyi Vasút Rt. 55 százalékos részvénytöbbségének megváltása tekintetében. Mint ismeretes, a román államkincstár kötelezte magát, hogy minden 100 aranykoronáról szóló részvény helyett angol font-bázison kalkulált 30 aranylej értékű, 40 év alatt törlesztendő 5 százalékos állami kölcsönkötvenyt ad a bankháznak. Ebben a nagyjelentőségű és övek óta húzódozó ügyben ma érekes fordulat állott be.

Pénteken délelőtt a Schöller & Co. Bankhoz három megbízottja Kolozsvárra érkezett és elkérte gróf Wass Bélát a Szamosvölgyi Vasút Rt. elnökét, akit arra kérték, hogy szombaton délelőtt feltizenegy órára Désre hívja össze rendkívüli közgyűlést a részvényeseket.

Tekintettel arra, hogy a meghívót a valamelyik alig olvasott vidéki hetilapban jelentették meg, a kisebbségi részvényesek csak az utolsó pillanatban értesültek a szombatra összehívott közgyűlésről.

ami az érdekeltek körében érthető megkezdést keltett.

A kisebbségi részvényesek közül a legnagyobb érdeket László Ákos, az Erdélyi Takarékpénztár vezérigazgatója, aki megbízást kapott a többi részvényestől arra, hogy a szombati közgyűlésen érdekeiket megvédje. A kisebbségi részvényesek egyebként ma táviratot küldtek Bécsbe, amelyben erkölcsös és anyagilag a Schöller & Co. Bankházat teszik felelőssé azért, hogy mint a részvénytöbbség birtokosa, öt év óta nem hívott össze közgyűlést, ugyanígy a Szamosvölgyinél eddig folytatott gazdálkodásért. Tiltakozó táviratot intéztek a kisebbségi részvényesek a közgyűléshez is, azokivül pedig gróf Wass Bélának memorandumot adtak át azzal, hogy azt felolvassa a közgyűlésen. Ebben a memorandumban

a kisebbségi részvényesek tiltakoznak a Schöller & Co. Bankhoz és a román állam között létrejött megállapodás ellen,

illetve azt követelik, hogy a kisebbségi részvényesek ugyanolyan kártalanítást kapjanak, mint a majoritás felett ren-

delkező cég. Az ellen is tiltakoznak a kisebbségi részvényesek, hogy a napirenden szereplő tisztújítást a szombati közgyűlésen megejtsek, amivel a Schöller & Co. Bankhoz az állam képviselőit akarja behozni a vállalat igazgatóságába és így a kisebbségi részvényesek érdekei esetleg háttérbe szorulhatnak.

A bécsi Schöller & Co. Bankház delegátusai tagadják, hogy az ismeretes megállapodás létrejött volna, de a mi érdekelésünk szerint már az erre vonatkozó egyezményt is aláírták mindketten részről.

Tekintettel arra, hogy a tranzakció érvényességéhez a parlament ratifikálása szükséges, a kisebbségi részvényesek elhatározták, hogy amikor a ratifikálásra vonatkozó törvényjavaslatot beterjesztik, Interpellációk és újabb tiltakozások formájában fognak érdekeikért sikrásszállni.

A szombati délelotti közgyűlés ilyen körülmények között igen viharosnak ígérkezik, annál is inkább, mert

gróf Wass Béla, a Szamosvölgyi vasút Rt. elnöke teljesen szolidáris a kisebbségi részvényesekkel.

Az elmúlt nyáron gróf Wass Béla Bécsben tárgyalt a Schöller & Co. Bankházzal a Szamosvölgyi Vasút Rt. megváltásáról és akkor a bank részéről azt a kijelentést tették, hogy teljes mértékben osztják a kisebbségi részvényesek jogos igényeit, egyben megígérték, hogy a mennyiben a majoritási részvényekkel bármilyen tranzakció történik, egyenlő kártalanítást fognak követelni a kisebbségi részvényesek számára is. Ezt az ígéretet azonban a bécsi bankház nem tartotta be és így nem lehetetlen, hogy a közgyűlésen a kisebbségi részvényesek esetleg keresztülhúzzák a Schöller-Bankház számításait.

KRIEGER-féle Reparator

köszvény, csusz, hüllés ellen. Mindenygyógyszertárban kapható. **Ára 65 lei.**

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILLEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti: A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét; a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit; a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60.- lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

A kolozsvári Sfatul állást foglalt az adóemelések és a spekulatortörvény ellen. Csütörtökön este a kolozsvári Sfatul Negustoresc választmányi ülést tartott Tuifli Riehard alpolgármester elnöklétével. A választmányi ülés élehangon állást foglalt a kormány által életbe léptetett új adóemelések ellen, valamint a spekulatortörvény tervezett módosítása ellen, amelyet a kereskedők nem tartanak kielégítőnek. Ebben a kérdésben a választmányi ülés memorandumot szövegezett meg, amelyet egy delegátus fog magával vinni Bukarestbe a Sfatul Negustoresc központja által vasárnapra összehívott tiltakozó gyűlésre. A gyűlés további részében Somogyi Miksa beterjesztette a kereskedők aggkori biztosítására vonatkozó tervezetet, amellyel a legközelebbi választmányi ülésen fognak részletesen foglalkozni.

Február elsején kezdik meg működésüket az adókievítő bizottságok. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletben értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy kezdjék meg a szokásos évi adókievítőbizottságok összeállítását. Ezeknek a bizottságoknak az

egész ország területén február elseje és 10-ike között meg kell kezdeniük működésüket. A pénzügyminisztérium egyidejűleg felhívja az adózók figyelmét arra, hogy január 31-ig feltétlenül be kell adni az adóvallomásokat, az új vállalkozások pedig legkésőbb február 15-ig. A részvénytársaságok kötelesek adóvallomásukat benyújtani azonnal, amint a közgyűlés a mérleget jóváhagyta, legkésőbb azonban április 30-ig.

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!

Fried Jenő

Strada Matei 2. szám. Acélárúkülönlegességek raktára, korcsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakerkések, konyhakések, ollók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

Művészi Blondel keretek!

Elvállalom kézimunkák montírozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó kiállítás. **Somlyai Mihály** Cni, Strada Iuliu Maniu 7. sz.

Palesztinai legfinomabb fajborokat

— de olcsóbbakat is — eredeti üvegekben csomagolva, valamint a legszigorúbb rituális szabályok szerint készített pászkát a palesztinai főrabbinátus Hechserjével szállít eredeti egy kilogrammos csomagokban bármily kis mennyiséget: „Hamizrach“ palesztinai termékek és műipari cikkek behozatali irodája. Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10. Kérjük a megrendelni óhajtókat, hogy megrendeléseiket minél előbb küldjék be, hogy a szállítás a kellő időben megtörténhessék.

Mottó: Ha minden zsidó házban Erez Jiszrael bora fölött mondanák el a péntekesi és ünnepi Kiddust, ha minden zsidó mátkapár friggye Erez Jiszrael borával lenne beszentelve, ha minden zsidó ház széderje Erez Jiszrael pászkjával volna megrendezve — úgy nem volna sohasem gazdasági krízis Erez Jiszraelben.

TÖZSDE

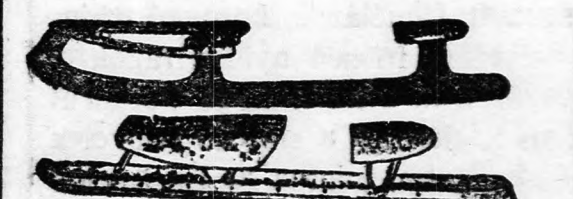
A piacon egyes devizákban hiány mutatkozik a maximált kurzusok miatt

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3215-3216	—	—	491	8215	11040	13684	65005	1924
Newyork	166-167	520	520	255800	16605	57340	71150	3380	—
London	806-807	252187	2522	12408	807	2781	345112	16303	485
Páris	653-654	23250	2033	—	652	2240	2730	13205	39087
Milano	874-875	212050	2721	13380	872	3000	3723	17686	52337
Prága	492-493	153850	1539	—	495	1697	2106	—	206
Budapest	2902-2905	963	9008	—	2910	—	12406	50920	—
Belgrád	—	61275	91275	—	293	1007	1249	5932	176
Bukarest	—	31250	31250	7542	—	34350	42687	2023	60
Varsó	—	5820	5820	—	1880	6427	7976	37883	—
Bécs	2340-2342	736700	7367	—	2347	8060	—	47599	—
Berlin	3965-3968	12360	12365	—	3975	13627	16909	80317	—

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 31250, Páris 1542, Budapest 344, Bécs 42712, Prága 2030

Szoba, templom- és címfestészetet vállal szolid áruk mellett **Mikle József** Satu-Mare, Alsószamospart 3.

Előrehaladott idény miatt

minden elfogadható áron

Kun Mátvás Fia

üzletében Cluj, Calea Victoriei No. 2.

JEFTE LEÁNYA

írta: SALAMON LÁSZLÓ.

Zebulon még mindig megmerevedve állott. Jefte észrevéve testőre zavarát, szelid szavakkal utjára engedte. A testőrkatoná alig tudott eleget tenni a fel-szólításnak. Végre is erőt véve magán, megindult a kapu felé.

Mialatt apja háza felé tartott, úgy érezte, hogy sem Jefte, sem ő — nem a győzők közé tartoznak, hanem a leg-szomorúbb legyőzöttek közé.

Gyász és siralom hangulata ült Jefte házában. A diadalmas vezér most vitta legádázabb harcát, harcát önmagával. Átkozta magát, hiúságosnak érezte győzelmi vágyát. Istent kérte és hívta: világosítsa meg lelkét, adjon jelet, hogy elengedi neki a rettentő áldozatot. Miért és kiért kell bünhődnie ilyen rettentően? Miért kell leányának, ennek az öröme termelt virágnak elhervadnia csókitalanul és örömtelenül? Talán mégis az ő anyjéért bünhődik? Nem, ez lehetetlen. Most már átkozta győzelmét, átkozta a véneket, akik vezérül választották. Vívódása közben leánya lépett szobájába és halk hangon, mintha hár-fák mély hurjai pendülének, kérőn és mégis határozottan szólalt meg:

— Apám, ne gyötörd magadat. Hidd el, szívesen teszek eleget az Ur akaratának, csak azt engedd meg, hogy leány testvéreimmel kivonulhassak két hónapra a hegyi erdőbe, és megsirathassam örök szüzességemet.

Ajkán mosoly ült, mint valami színes pillangó, mely tometőbe tévedt. Jefte merően nézett rá, majd átölelte leányát, megécskölta a szemét, a homlokát és a hátát. Amint egymás mellett állottak, az erős apa és a csöpp leány, a tragikus jelenetben volt valami emberifölötti, valami olyan fenség, mely a kivételes gyötürmeket kíséri.

— Menj leányom — szólott Jefte és úgy nézett csöndesen kilibbenő leánya után, mintha a poklok szakadékába, vagy valami feketén kavargó borzalmas örvénybe nézne. Amikor a leány léptéinek zaját már nem hallotta, fájdalmában leroskadt a kerevetre és felzokogott.

Jefte leányát hiába próbálták vigasztalni társai. Ha a pázsitra nézett, arra gondolt, hogy ő sohasem fog heverészni rajta szerelmesével. Ha nyári égboltra esett pillantása, arra gondolt, hogy sohasem fogja keresni a férfivel, akire vágyani fog, csillagát és a férfi csillagát a többi miliárd között. Két barna, teit karja nem fonja majd körül erős férfija nyakát, kebleinek ajmája elfonnyad, anélkül, hogy gyermekí ajak érintené. Sohasem járja át láng a testét. Soha esők az ajkán nem izleli meg a mámor izgalmát, egy életen keresztül viseli majd szüzessége terhét, a legsúlyosabb terhét, amit nőnek elviselnie kell.

Ha leánytársaira nézett, keserű irigység vett erőt rajta, melyet bármennyire el karta izni magától, nem tehetett ellene semmit. Elmélázva, borongó tekintettel nézett a frissen nyílt virágokra, melyekből nem fonnak majd koszorút völgyéne fejére és a zizzenő falevölek zenéjét hallgatta, mintha az Ég üzenné általuk kiméletlen határozatot.

Nem vigasztalták a dalok és nem vigasztalta a napsugár. Estenként, mikor

sátrába vonult vissza, önkéntelen könyvek buggyantak ki szemén s ajkai ismeretlen zsoldárokat rebegtek:

— Siratom az én szüzességemet, zárját a szerelemnek, mely sohasem nyílik meg a vágy kopogtatására. Siratom az én szüzességemet, mely a szemérem ölében hervad el és soha nász meg nem rabol tőle. Siratom, siratom az elveszendő öleléseket, melyek anyává tettek volna, siratom az életet, mely elkerülni jön az én szobám beszögezett ajkait.

Fájdalma lassan keserű beletörődéssé enyhült. Elmerült áldozata nagyságának tudatába, mintha fekete mélységbe szállott volna alá, mélységébe, ahol fulasztó a levegő és lércék ropják a tancukat. Szép, azelőtt derűs homlokán árnyak settenkedtek már s úgy érezte, hogy feje körül a lemondás halotti glóriája ilyeskedik. Mert tudta, hogy senki sem szeretheti immáron, — megszerette a saját nyomorúságát és menynei köntösbe bujtatta gyötürelmét.

Lassan letette a siratásra szánt két hónapot; az égen épen a teli hold fehér árnyaja látszott, amikor Jefte leánya társával megindult a város felé. A mező-

kön leányok énekeltek, melynek hangjaira férfiak kurjongatásai válaszoltak. Este lett, mire a város kapui elé értek, ahol katonák vártak énekzésükre. A katonák élén Zebulon állott, aki némán, megdöbbenően nézett rája. Dárdája hegyét az ég felé lökte és merészen eléje állott:

Jöjj velem, leányzó, lázdj fel apád ellen, elviszlek messze, messze innen, a Jordánon túlra.

Jefte leánya szomorúan és kedvesen válaszolt:

— Menj Zebulon és ne kísérsd az Urat. Én elsírom sirnivalómat, elsírom szüzességemet és szívem megérkezett a békeesség határaihoz. Ha nem így történik, téged szerettelek volna. Menj és sirass meg engemet.

És leszegett fejfel, a körje csoportosuló őrség soraiba között, mint valami eltévedt bárány a nyáj közül, szívében a szomorúság kolompjával, belépett a város kapuján. Zebulon még sokáig nézett utána, azután megindult ő is, — de előre, az éjszakai illatoktól terhes mezők felé...

(Vége).

Málnási SICULIA gyógyviz

az összes hasonló gyógyvizek közt a leghatásosabb.

A köhögést, rekedtséget, torok, gége-herut tüneteit enyhíti. A gyomoréget és nyomást gyökeresen megszünteti. Epébántalmaknál kiváló. — **Kapható mindenütt**

Központi elárusítás: Oradea, Strada Saguna No 17.

Uj utakon

halad a Genius Részvénytársaság, a legmaibb könyvek kiadója

Nem ingyen

hirdeti és portóban azután térített az árat, hanem

vaskos művet

művészies kötésben 160.- lejért fog adni a most nyomás alatt levő új sorozat, az

Uj utakon

Első kiadmánya: A **Szibériai Garnizon** az erdélyi Markovits Rodion európai híró műve először jelent most meg olyan szép külsőben, amely a korszerű irodalomnak ezt a páratlan művét megilleti.

Megrendelhető: Az UJ KELET könyvosztályában.

Nyomatott a „Carlea Românească” körforgógépen, Str. Dorobantilor 14-16.

Rapidbloc

expresszúru forgalomban korlátozottan sulyban eszközünk szállításokat

személyvonattal

az egész ország területén.

25% fuvarvisszterítést

érhet el előzetes megállapodás esetén, ha ebben a forgalomban közvetlenül is feladott küldeményeit a **RAPIDBLOC** név alatt adja fel.

Érdeklődőknek részletesebb felvilágosításokat is nyújtunk.

Frații Deutsch

Nemzetközi Szállítási Vállalat

Cluj, Piata Unirii 26. sz.

Arad FEHÉR KERESZT NAGYSZÁLLODA

Egyetlen hely, ahol központi melegvízfűtés, hideg, meleg folyóvíz, hall, mérsékelt polgári árak mellett abszolút tiszta szobák állnak az utazóközönség rendelkezésére. — Utazók, köztisztviselőknek nagy árendemény.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöld- u. Mérsékelt árak. Kötőház házikóval

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját

készítményi bubi, transz-parókákat formáció, poschtise
Hat hónapos villanyos ondiólás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 19**

Suche deutsches Fraulein zu meinem 5 Jährigen Mädchen für nachmittag. Barzel Eisenhaadlung. 1516

Szalmakalap gyártás- noz szükséges varró- gépek és hidregmikus prés, formákkal, teljes- sen komplett felsze- relve, nyersanyaggal és készanyaggal együtt eladó. Cim a kiadó- ban. 1524

Jókarban levő macesz- sütegép teljes fe sze- reléssel jutányos áron eladó. Értekezni Nad- ler Benjamin, Blaj.

Keresek cukorka en- gros üzletem részére ügyes, három nyelvet bíró segédet, aki utaz- tatásra is alkalmas. Szombaton zárva. — Fényképpel ellátott ajánlatokat, a fizetési igények megjelölésé- vel, Herman Neumann Sibiu címre kérek.

Társat keresek, jó bonitását, aki kisebb tőkével is rendelkezik Cluj forgalmas helyen levő üzlethez. Cim; „Rentabilis” jellegére a kiadóba.

Órákönyvelést vállal nagyvállalat főkönyve- lője. Cim a kiadóban.

Keresünk a belváros közepén egy szoba- konyhát, esetleg két szobát. Cim a kiadóban

Katonai kötelezet- ségének eleget tett rövid- és divatrua, per- fekt román és magyar segéd azonnali belé- lépésre alkalmazást ke- res. Cim a kiadóban.

Figyelem! Ajánlok Erdély- szerbe elismert tisztán kezelt és frissen olvasztott אר דה כשר libaszirt, libabört és füstölt húst 3 kg.-tól tejbe, a legolcsóbb napi árak mellett. **Friedmann M., Oradea Nagypiac-tér 11. sz.**

Szép nagy üvegfal és tapétázott telefonfülke olcsón eladó. Érdeklődni a kiadóban.

A kölni a

kor

A nemrég kiállítás színe- ban egy külön- det. Ha lenne tösegű minden- nök bizonyítan- rámutatni, ho- angol delegát- nem akarta ad- pedig azért, í- főleg olyan kö- rüli, amelyek- csöppet sincsen-

A belga kor- sejtéti minden- egy imperia- zajlik le, amel- két év előtt Br- még Vanderve- elnök kormán- fővárosában- kongresszusnak- gatorúság tekin- szus sem fog- radni, ami ped- bizonyos, hogy- a brüsszeliél-

Az imperia- életű világle- és elfárolzo- minden problé- Népszövetség é- gyalótermében- perialista gon- vagy bukásán- gondolat győz- mert hiszen a- belül élő kis- ugyanazokat a- amit az egyes- és gyarmati- mottak.

Epon ezért- sem közömbös- riálista-ellenes- rozatokat fog- zók igénybevét- kimondani az- nyomó és kizs- Nem közömbös- gyarmati népek- tetése természé- a kisebbégi-eln- annak ellenére,- olnyomottsága- nyomottsága k- A főbb száza- népeket ugyan- lélekszámmal r- el és szákmány- jével, míg a k- ugynevezett töb- saját országaik-

Az imperia- halad. Az első- perialista pol- hatók: egy eg- és gyarmati kat- nyomorban, s- másban tarlja- zalmasabb elny- ezideig Délkín- lerázta magá- marad hátul so- ciország sem- riában, Sziam- rojja a fehér f- nagyon sok ese- megnevesbedet- hanem alkoholt- kel bizonyítja- takkal szemben- De míg Aug- alább a civilizá- protektorátus ké- szik érvényesít- szemben, amel-